

DARBININKAS

Vol. LXXX, Nr. 37
Rugsėjis - September 29, 1995
SECOND-CLASS
Penktadienis-Friday
341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

**LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ**

- Lietuvoje su oficialiu vizitu rugsėjo 15-16 dienomis pirmą kartą lankėsi Lenkijos Ministras pirmininkas J. Oleksis. Su A. Šleževičiumi jis pasirašė sutartį dėl pasienio bendradarbiavimo. J. Oleksis pareiškė, kad Lenkija pritaria NATO išplėtimui, taip pat ir Baltijos valstybių sąskaita. Naujame Lenkijos ambasados pastate Vilniuje Lenkijos vyriausybės vadovas susitiko su Lietuvos lenkų atstovais. Ambasadorius J. Vidackis pažymėjo, jog, nors esama ir problemų, tačiau abiejų šalių santykiai dar niekada nebuvo tokie geri, niekada nebuvo tokia gera ir lenkų tautinės mažumos padėtis Lietuvoje.

- Rugsėjo 16-17 dienomis vykusiame Centro Sąjungos suvažiavime, partijos vadovu perrinktas R. Ozolas, tačiau pakeitus statutą, savo veikloje jis turės labiau išsiklausyti partijos nuomonės. E. Bičkauskas toliau vadovaus partijos valdybai. 33-us partijos skyrius įvairiuose Lietuvos miestuose ir rajonuose atstovaujantys delegatai pasisakė už bendradarbiavimą su kitomis partijomis telkiant, numatoma didelį dėmesį skirti kovai su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu.

- Prezidentas A. Brazauskas rugsėjo 18-21 dienomis su oficialiu vizitu viešėjo Rumunijoje ir Turkijoje. A. Brazauskas kalbėjo Rumunijos senatoriams ir deputatams. Pasirašyta sutartis dėl bendradarbiavimo kultūros ir sveikatos apsaugos srityse taip pat sutartis dėl Vidaus reikalų ministerijų bendradarbiavimo. Sutarta sudaryti darbo grupę laisvosios prekybos bei dvigubo apmokestinimo panaikinimo sutartims rengti. Lietuvos prekybiniai ryšiai su Rumunija kol kas yra labai menki. Prekybos apyvarta tesiekia 0.08% visos Lietuvos prekybos. Kartu su A. Brazausku keliavo ir 30 verslininkų.

- Vilniuje rugsėjo 18 d. atidarytas Baltijos - Amerikos verslo fondas, kurį įkūrė JAV Kongresas pagal 1989 metais patvirtintą Pagalbos demokratijos plėtojimui Rytų Europoje aktą. Fonde yra 50 mln. dolerių lėšų. 15 mln. dolerių jau panaudota. Svarbiausia fondo veiklos kryptis - pagalba mažoms ir vidutinėms šalies įmonėms. Joms bus teikiamos iki 200 tūkst. dolerių paskolos 5-7 metų laikotarpiui. Ypač bus remiamos įmonės dirbančios turizmo, lengvosios pramonės, maisto, medžio apdirbimo transporto srityse.

- Sumažėjus palūkanų normai už Vyriausybės vertybinius popierius, praėjusią savaitę kai kurie bankai sumažino palūkanas už indėlius. LAIB nuo 21 iki 19% sumažino metines palūkanas už 3 mėnesių indėlius litais. Daugelyje šalies bankų šiuo metu mokamos 16-20% palūkanos už indėlius litais ir 12-17% palūkanos už indėlius valuti. Šiek tiek didesnės palūkanos yra tik "Komerccijos ir kredito banke".

- Teisingumo ministro rugsėjo 11 d. įsakymu įregistruota Lietuvos socialistų partija. Net ir politinių jėgų spektro kairėje aštrėja konkurencija. Pagal politinių partijų skaičių (virš 20) Lietuva galės drąsiai varžytis su kitomis demokratijos keliu žengiančiomis šalimis.

Po parlamentarų vizito Australijoje

Mūsų korespondentas Australijoje **Dr. Algimantas Kabaila** rašo:

Kai Australijoje lankėsi Lietuvos Seimo delegacija, jos nemačiau, nes buvau su žmona išvažiuavęs aplankyti prie Canberros esančias vynines ir vynuogynus. Jie vadinasi "šalto klimato" rūšies vynuogynai. Mat pagal Australijos klimatą čia šalta: sniegas dar matosi kalnų viršūnėse, gi šalnos ir rūkai irgi dar dažnai pasitaiko. Jei šalnos būna vynuogėms jau pražydu, tai tais metais būna prastas derlius. Antra vertus, tuomet sekančiais metais paprastai būna labai gausus derlius. Gi šalnos prieš vynuogių išsprogimą, kaip tai veikia jų kokybę, už tai šių vietovių vynas ir žinomas, kaip "šalto klimato".

Grižęs iš kelionės išgirdau, kad Seimo delegacijos vizitas buvo triukšmingas. Kadangi pats tuose delegacijos susitikimuose su lietuviais nebuvau, tad pasidomėjau ir per šio savaitgalio subuvimą Sydnejaus Lietuvių klube paprašiau Vaclovo Dauniaus man apie tai papasakoti. Jis rimtas ir nuosaikus žmogus, tad nustebino, kai atsakė norįs apie tai parašyti.

Sekančią dieną jis man vokie perdavė to susitikimo aprašymą. Akivaizdu, kad pranešimai iš Vilniaus apie Seimo narių vizitą Australijoje buvo klaidinantis. Vaclovas Daunius duoda savo rašinyje glaustai informaciją,

kuria noriu ir su "Darbininko" skaitytojais pasidalinti. Tad čia ir siunčiu "Darbininko" redakcijai tą straipsnelį!

Lietuvos Seimo delegacijai besilankant Naujosios Zelandijos ir Australijos parlamentuose su atsakomuoju vizitu, taip pat įvyko jos įdomūs susitikimai su Australijos lietuviais. Sydnejaus Lietuvių namuose vėluojančios delegacijos laukė apie 200 asmenų. Pagrindiniu kalbėtoju buvo Česlovas Juršėnas (Seimo pirmininkas ir LDDP narys), kuris apibūdino Lietuvos užsienio politiką kaip artėjančią link Vakarų Europos, pasidžiaugė sovietų armijos išvedimu ir pabrėžė, jog perėjimas iš socialistinės plano ekonomikos į laisvą rinką esąs painus ir sukeliantis daug asmeninių problemų.

Išklausius pranešimo, smarkus nepritarimas kilo, Česlovui Juršėnui atsakant į klausimą dėl 1941m. birželio sukilimo vertinimo. Č. Juršėnui pareiškus, kad lietuviai šaudė žydus vokiečiams dar nepasirodžius, pasigirdo aršūs protestuojančių šauksmai ir kojų trypimas.

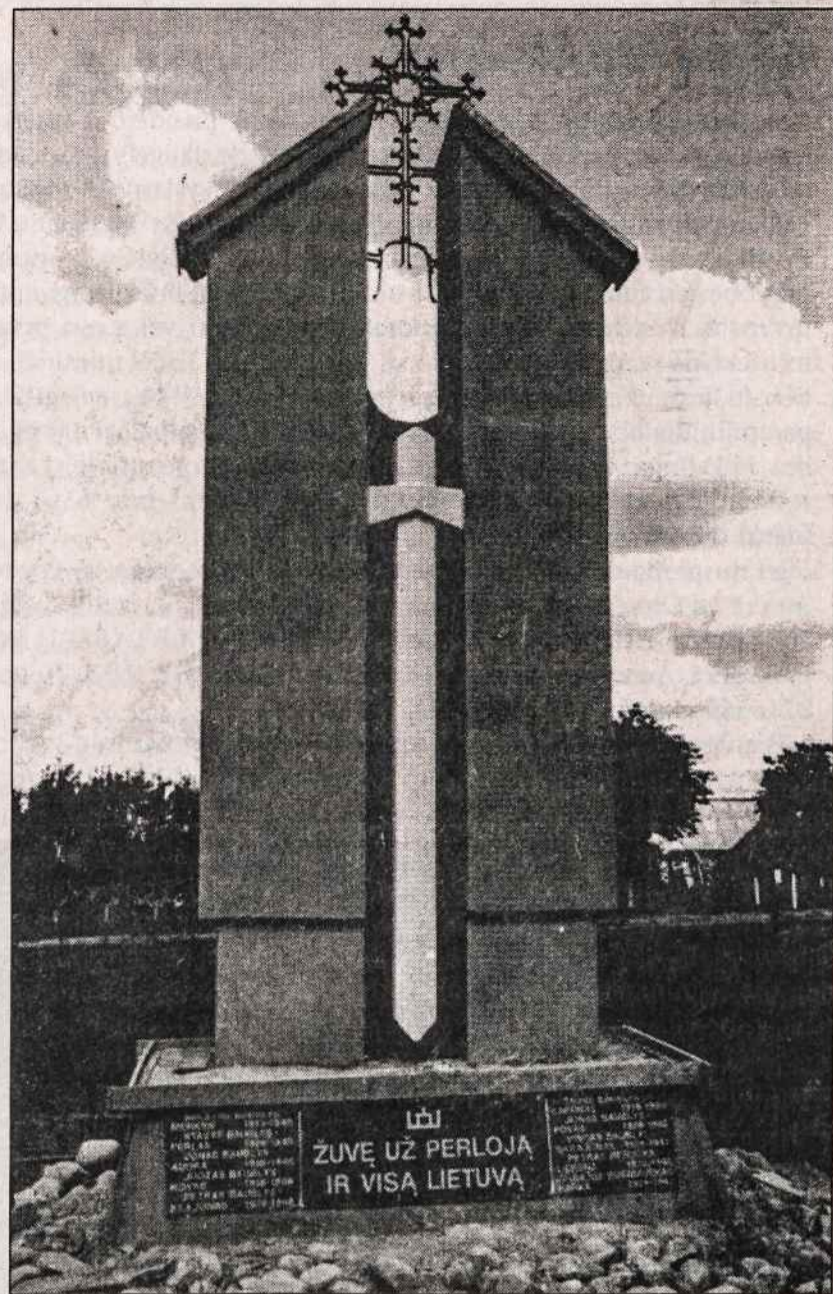
Sydnejaus lietuviai reagavo ir savo spaudoje. Aprašydamas susitikimą, "Mūsų Pastogės" redaktorius V. Augustinavičius priminė, jog, priešingai savo dabartiniams pasisakymui, Č. Juršėnas susilaukė nuo balsavimo, kai 1992 m. balandžio 21 d. buvo norima Seimo dienotvarkėn

įtraukti klausimą dėl sovietų armijos išvedimo.

Tame pačiame savaitraščio numeryje dr. Vytautas Doniela, komentuodamas Č. Juršėno pareiškimą, pastebėjo, kad Lietuvos kairiojo sparno pažiūra į Lietuvos jungimąsi į Vakarų Europos struktūras nėra vieninga. Dr. V. Doniela taip pat pabrėžė, kad Č. Juršėnas, kalbėdamas apie Lietuvos ekonomiką, visiškai nutylėjo nuolatinius finansinius skandalus, susietus su LDDP valdžios sluoksniais, kurie nedings-ta iš dienraščių pirmųjų puslapių ir kuriuos neseniai vėl plačiai išskėlė "Respublikos" dienraštis.

Kitame "Mūsų Pastogės" numeryje skaitytojas laiške redaktoriui atkreipė dėmesį, jog A. Brazausko linkėjimuose Australijos lietuviais sakoma, kad "visi lietuviai siekė Nepriklausomybės", tuo tarsi įtaigojant, kad tokia buvusi ir kompartijos laikysena. Skaitytojo laiške sakoma, kad tikrovė buvo kitokia. Kompartijos akivaizdus nusistatymas prieš Nepriklausomybę matyti vartant net ir perestroikos laikotarpio Lietuvos spaudą. Pagaliau, pats Algirdas Brazauskas dar 1989 m. pakartotinai teigė, jog jis į nepriklausomybę atstatymą žiūrįs neigiamai.

Vėliau įvykęs susitikimas su Melbourne lietuviais praėjo jau ramiau, nors, kaip matyti iš išsamaus reportažo "Tėviškės Aidų" nr. 35, LDDP atstovams buvo pateikta kritiškų ir net ironiškų

Perlojoje šalia paminklo Vytautui Didžiajam iškilo paminklas žuvusiems už Perloją ir visą Lietuvą. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

klausimų. Griežčiau šiame savaitraštyje pasisakė dr. Jonas Kunca. Pasak jo, "atsakymai į susirinkusiųjų klausimus nebuvo pakankamai konkretūs. Dar sovietų išmokytos retorikos būdu buvo einama apie klausimą, vietoj atsakyti trumpai ir aiškiai".

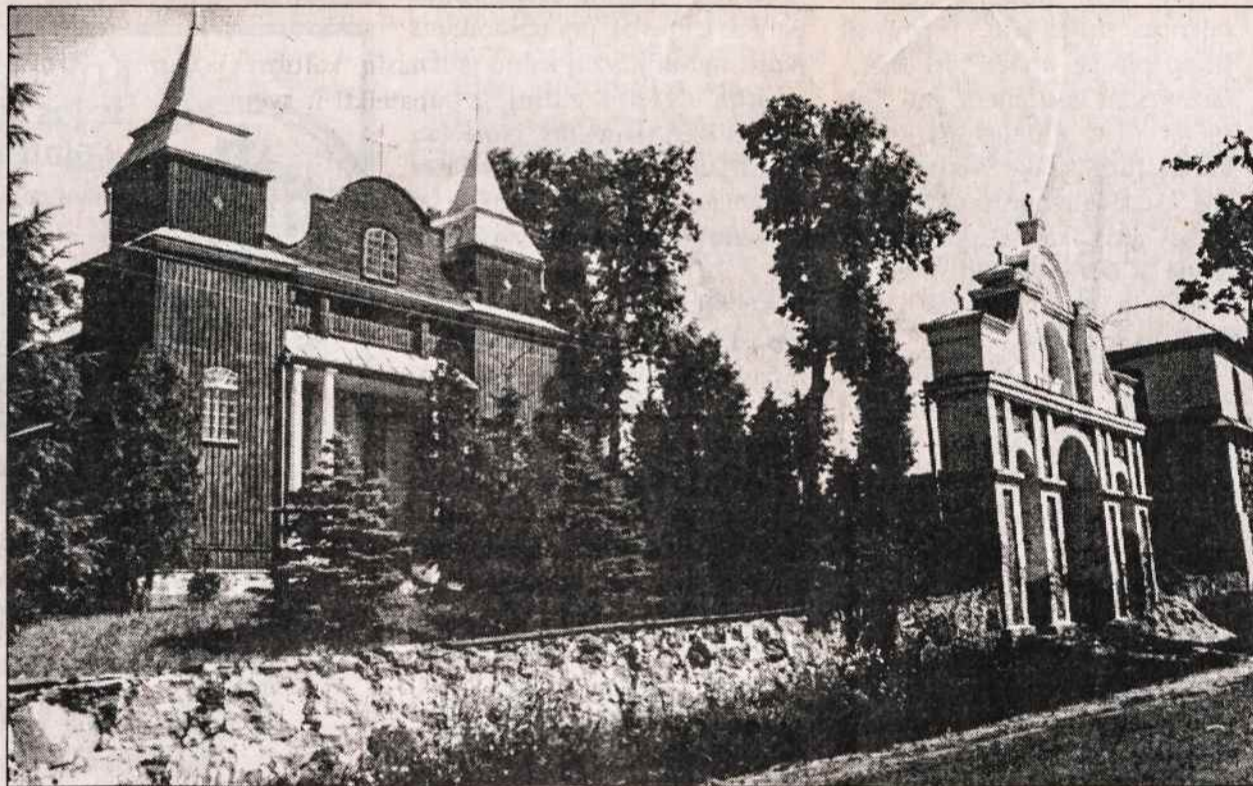
Susirinkimą Sydnejuje dar komentavo dr. Alfonsas Viliūnas ("Tėviškės Aidai" nr. 35). Kontroversinį Č. Juršėno teiginį jis pavadino šmeižtu ir grįžo prie pasikartojusio klausimo, kodėl Lietuvos valdžia leidžia svetimos valstybės pareigūnams kištis į Lietuvos vidaus reikalus, kai panašių kaltinimų būtų galima pateikti ir svetur gyvenantiems asmenims.

Bendrai, nors susitikimai praėjo mandagiai, visgi išryškėjo, jog tarp LDDP atstovų ir išeivijos yra svarbių skirtumų. Išeivijoje dominuoja pažiūra, kad nepriklausomybės atkūrimas, o tuo pačiu ir komunistinių tradicijų

atmetimas, esąs pozityvus dalykas. Šia prasme, Č. Juršėno teigimas spaudos konferencijoje Vilniuje, kad jis "Australijoje neišgirdęs pagyrimų buvusiai Lietuvos valdžiai ir jos lyderiui V. Landsbergiui", yra perdėm klaidinantis. Atrodo, jog Č. Juršėnas nesuprato, kad svečio akivaizdoje nepriimtina yra girti jo oponentą.

Seimo delegacijos, ypač Č. Juršėno ir V. Kirkilo, susitikimai su Australijos lietuviais buvo reikšmingas įvykis. Po Seimo rinkimų, kai valdžion buvo išrinkta LDDP, išeivija buvo nustebusi ir net pasigirdavo balsų, kad išrinktos valdžios nedera kritikuoti. Dabartiniai susitikimai parodė, jog plyšys tarp LDDP ir išeivijos tebesąs aiškus ir kad jis - gaunant daugiau informacijos ir geriau suprantant padėtį Lietuvoje - turbūt gilės dar labiau.

Vaclovas Daunius
Sydnėjus, 1995.09.17

Antazavės bažnyčia Rokiškio rajone. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Lietuvos visuomenės sandara

Lietuvos visuomenė šiandien neatitinka stabilios demokratinės visuomenės modelio.

Dabar Lietuvoje 80% piliečių yra vargšai, 15% priklauso viduriniąjai klasei ir 5% yra turuliai. Vidurinėsios klasės, kuri atlieka išskirtinį vaidmenį politiniame, ekonominiame ir socialiniame gyvenime Vakaruose, Lietuvoje dar beveik nėra.

Sovietmečiu šios klasės, pagal klasikinį jos apibrėžimą, taip pat nebuvo. Tais laikais žmogaus socialinis statusas ir gerovė priklausė nuo to, kur gyveno žmogus - mieste ar kaime - ir kokiai kategorijai pagal materialinį aprūpinimą priklausė miestas - sostinė, kurortas ar provincijos miestelis, kokioje ūkio šakoje dirbo žmogus ir kokias užėmė pareigas. Viršutinė piramidės dalis - apie 10% - sudarė nomenklatura: komunistų partijos vadovai, rajonų pirmieji sekretoriai,

ministras, kiti pareigūnai. Kiek žemesnį statusą turėjo akademiškai, didesnių institutų, gamyklų direktoriai, kolūkių pirmininkai, valdžiai priimtini rašytojai, režisieriai, dailininkai, partinių laikraščių redaktoriai. Prie viršūnės šliejosi ir darbininkai bei kolūkiečiai - socialistinio darbo didvyriai. Visuomenės apačioje - 20% - buvo darbininkai ir kolūkiečiai. Apie 70%, tai yra dauguma, sudarė kvalifikuoti darbininkai, inžinieriai, pedagogai, gydytojai, mokslininkai, taip pat kūrybinė inteligentija, kurie priklausė viduriniajam sluoksniui.

Specifinė vieta teko šešėlinės ekonomikos atstovams, kurie būrėsi prekybos, statybų, materialinio tiekimo bei viešojo maitinimo imonėse. Šie žmonės pagal materialinę būklę vijosi ekonominę biurokratiją ir stiebėsi į piramidės viršūnę.

Dabar ši schema subyrėjo ir

Lietuvoje susiklostė socialinis paveldas, būdingas silpnai išsivysčiusioms, primityvioms visuomenės formacijoms.

Pagrindinė gyventojų dalis pagal vartojimo lygį atmetama 10-15 metų atgal. 1993 metais Lietuvoje mėsos buvo suvartojama tik 70% 1975 metų lygio, pieno - 71%, žuvies - 53%. Išlaidos maisto produktams 1989 metais sudarė 35% bendrų išlaidų, o 1993 metais jos pakilo iki 62%.

Anksčiau 10% turtingiausių ir 10% skurdžiausių gyventojų pajamų santykis buvo 3.5-4. Dabar jis siekia net 12, o kaime - 14 ir yra didesnis negu išsivysčiusiose šalyse (6-8). **AGEP**

- Vytauto Didžiojo universiteto socialinių mokslų fakultete nuo šio rugsėjo atsirado nauja katedra - teisės, kurioje bus pradėti rengti teisininkai. Studijos bus dviejų krypčių: universiteto diplomus gaus tarptautinės ir komercinės teisės magistras. Nors

Konservatoriai reikalauja vyriausybės atsistatydinimo

Rugsėjo 15 dieną paskelbtame Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) politinės tarybos pareiškime reikalaujama atsistatydinti A. Šleževičiaus vadovaujamai vyriausybei.

Pareiškime teigiama, kad Lietuva grimzta į gilią dorovinę ir socialinę krizę, LDDP savanaudiška ir ūkį alinanti politika nuskurdino žmones ir žlugdo imones, nebaudžiama įsigali korupcija, valdžia pavojingai suartėja su nusikaltėlių pasauliu. Taip pat pabrėžiama, kad LDDP vyriausybė negali kovoti su korupcija ir kitomis blogybėmis, nes pati yra korumpuota.

Kiek anksčiau konservatorių frakcijos iniciatyva, 30 Seimo narių kreipimasis į Generalinę prokuratūrą bei Valstybės kontrolierių prašydami ištirti Vyriausybės nutarimą, kuriuo iš paramos žemės ūkio fondo negražinamai skirta 16,9 mln. litų kai kurių žemės ūkio perdurbimo įmonių privačioms išlaidoms apmokėti. Dėl šio nutarimo konservatoriai ketina kreiptis ir į Konstitucinį Teismą. A. Šleževičius teigia, jog tokį sprendimą lėmė noras sutvarkyti žemės ūkio banko blogų paskolų portfelį. Pinigai, anot jo, niekur nedingo, - valstybė paprasčiausiai padidino savo dalį įmonių kapitale, ir šį turtą vėliau bus galima parduoti vertybinių popierių rinkoje.

Rugsėjo 18 dieną, iki partijos suvažiavimo, kuris įvyks spalio 28, savo narystę LDDP sustabdė K. Jaskelvičius. Jis pareiškė, kad tai jo protestas prieš tai, kaip partija reaguoja į korupciją. Be to jis teigė turįs daugiau žinių apie "Klaną" ir duomenis žadėjo pateikti suvažiavime. Po gausių kaltinimų korupcija, atsakomąjį puolimą pradėjo LDDP. Ji siūlo Seime sudaryti komisiją išskeltiems kaltinimams tirti. Vieno iš siūlomų į ją LDDP atstovo G. Paviržio nuomone, tai palengvintų valdančiajai partijai apsiginti nuo puolimų.

Kitas partijos narys, Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijos pirmininkas V. Juškus nuėjo dar toliu - jis paskelbė, jog spalio 19 konservatoriai ruošiasi įvykdyti perversmą. Konservatoriai tai pavadino provokacija ir pareiškė, kad ir įstatymais galima pasiekti, jog po kitų rinkimų į Seimą LDDP nebekentktų mūsų kraštui. **AGEP**

šios specialybės studijos kaip ir visame universitete prasidėjo rugpjūčio pabaigoje, katedra "inauguruota" buvo rugsėjo 14

d., dalyvaujant universiteto vadovams, dėstytojams ir patiems būsimiesiems teisininkams.

AGEP

Mieli tautiečiai,

Noriu kreiptis į jus ir padėkoti visiems, kurie prisidėjo ir suteikė pagalbą statant parapijinius globos namus, kurie daugelio susitelkimo dėka buvo pastatyti ir ne taip seniai Arkivyskupo Audriaus Bačkio pašventinti. Šie globos namai jau yra priglobę 16 senelių ir 7 vaikučius - našlaičius. Be to jau globoju 20 našlaičių, kuriuos priglobė geri žmonės, nepabijoję sunkumų ir vargo mūsų varganoje tėvynėje, klestinčio šiomis dienomis. Todėl vėl ir vėl tenka prisiminti kokia svarbi yra Jūsų pagalba ištiesta ranka. Todėl nuoširdžiai dėkoju Jums už suteiktą pagalbą ir prašau nepamiršti N. Daugėliško parapijinių globos namų ir jų gyventojų. Jūsų pagalba čia dar ilgai bus reikalinga, bet noriu prašyti pagalbos ir kitoje srityje: Labai reikalingi medikamentai, drabužiai (ypač vaikams nuo 6 iki 14 metų) taip pat praverstų patalynė.

Jei nusprendė padėti, galite pervesti pinigus į šią sąskaitą: Pay to American Express Bank, Ltd., account No. 719906 for credit to the State Commercial Bank of Lithuania. Vilnius. S.W.I.F.T.: BARU No. 07007175 American Express Tower New York, NY. USA. Telex. 3715559 express S.W.I.F.T.: AEIB US 33.

Iš anksto dėkoju Jums už paramą savo ir savo globotinių vardu. Su pagarba, parapijinių globos namų direktorius kun. klebonas Kęstutis Ralys N. Daugėliškis Ignalinos raj., tel./faks. 3702-2953584

Šventė N. Daugėliškių parapijiniuose globos namuose, kurioje dalyvavo našlaičiai, vaikučiai ir seneliai.

Planuojamas Bernardinių vienuolyno atnaujinimas

Jonas V. Mačiuka

Pradžia didžiulio užsimojimo restauruoti ir atstatyti Bernardinių vienuolyną Vilniuje buvo padaryta su šių metų birželio 15 - 21 dienomis vykusia konferencija Vilniaus senamiestyje. Minėtis atnaujinti ir atstatyti šį kompleksą nebuvo nauja: Lietuvos archeologai ir architektai pradėjo tyrinėti vienuolyno aplinką jau nuo 1988-tų metų. Ši konferencija buvo suorganizuota St. John's Universiteto, Pasaulinio Paminklų Fondo ir Samuel H. Kress Foundation kartu su Vilniaus Arkivyskupu Audriu Bačkiumi, kuris buvo šios konferencijos šeiminingu. Konferencijoje dalyvavo Lietuvos valdžios atstovai, įvairių sričių specialistai - kaip architektūros istorinio išlaikymo, teisės, finansų - iš Lietuvos ir iš Amerikos. Konferencijos tikslas buvo koncentruotai pažvelgti į lietuvių ir amerikiečių pastangas atnaujinti XVI a. Bernardinių vienuolyną ir pastatų kompleksą, kuris, garbingas Lietuvos kultūrinis palikimas, galėtų būti panaudotas praktiškai - profesiniams, švietimo tikslams.

Per visas šešias dienas, praleistas Vilniuje, lietuviai ir amerikiečiai profesionalai dirbo ilgas valandas susikryžiuojančių kultūrų aplinkoje, pagyvintoje puikių vertėjų ir šių elučių autoriaus lietuvių kalbos žinojimu bei kultūros pažinimu. Kaip kad seselė Margaret John Kelly, St. John's Universiteto Patikėtinių Komiteto narė ir šios konferencijos organizatorė, pastebėjo: "Vienas iš nelauktų ir stebinančių rezultatų buvo tas, kad grupė vienas kitam svetimų žmonių, suėję kartu ir besidalindami mintimis, per tokį trumpą laiką vienas prie kito priartėjo ir, bendro tikslo siekdamis, sugebėjo sukurti bendruomenės jausmą savo tarpe. Mes tikimės, kad šis jausmas liks tarpe mūsų per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį".

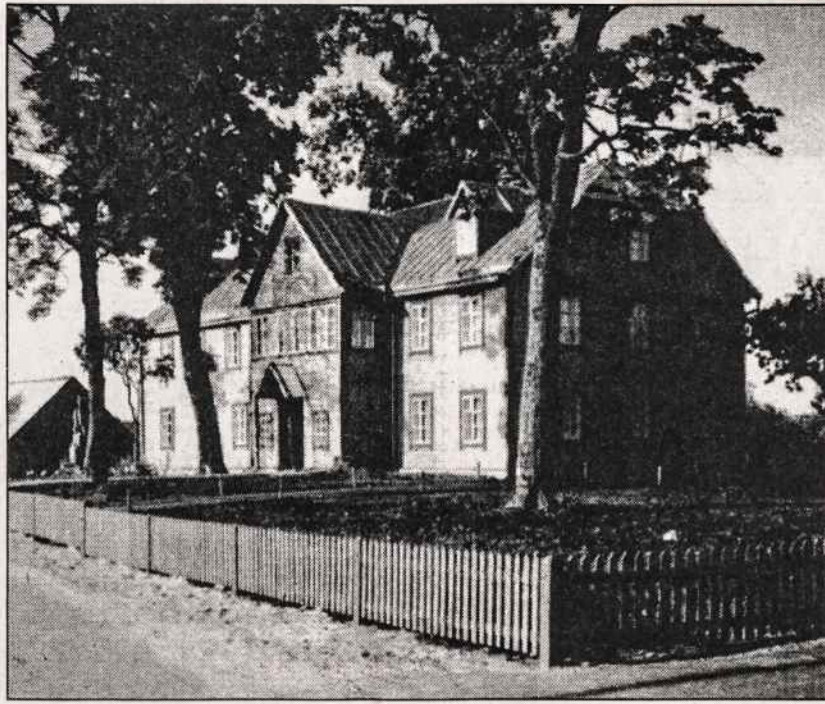
Projekto išvystymo plane numatyta įrengti mokomąsias patalpas, vietas parodomoms, konferencijoms bei bibliotekai. Jomis galėtų naudotis vietiniai gyventojai, o taip pat ir užsienio mokslininkai bei svečiai. Numatyta taip pat yra restoranai, patalpos užsienio svečių apgyvendinimui

ir krautuvės. Tai pasitarnaus šio komplekso ekonominės egzistencijos palaikymui. Visi šie numatomos programos elementai bus įjungti į tinkamus pastatus dabar egzistuojančiame projekte komplekse, kurį sudaro renesanso rūmų/baroko bažnyčios ansamblys (Šv. Mykolo bažnyčia šiuo metu yra naudojama kaip Lietuvos Architektūros Muziejus), sujungti vienuolyno pastatas ir kiemas, didelė refektorija, sodelis ir kiti vienuolyno teritorijos elementai.

Nors visam projekto išpildymui reikėtų tarp trijų ir penkerių metų, jį pabaigus, Bernardinių vienuolynas būtų transformuotas į centrą, kuris iš vienos pusės išsaugotų Lietuvos praeities kultūrinis bruožas, o, iš kitos pusės - suteiktų galimybę įvesti ir puoselėti šiuolaikinį vakarietiško pavyzdžio verslą, modernią komunikaciją bei kultūrinių vertybių vadybą.

Sekantieji pavyzdžiai istoriniai jautrių bei architektūriniai sėkmingai išbaigtų vienuolynų atnaujinimų yra gausūs Vakarų Europoje, ypač per paskutinius trisdešimt metų. Šių restauruotų vienuolynų panaudojimas modernioms mokymo bei kultūrinio paveldo tikslams yra randamas pvz. "Simeonstift" vienuolyne Trier mieste Vokietijoje ir Santa Maria la Real, Najera mieste Ispanijoje. Gal būtų garsiausias panašaus tipo projektas randasi Castelvachio vienuolyne Veronoje. Šis projektas buvo įvykdytas garsaus italų architekturo Carlo Scarpa 1960-tų metų dešimtmetyje. Šiandieninio Vilniaus istorinio senamiesčio grožis yra išlikęs, nežiūrint aiškaus taisyčių bei restauracijos reikalingumo. Bernardinių vienuolyno artumas prie Šv. Onos, Šv. Bernardo bažnyčių ir kitų Vilniaus istorinių paminklų užtikrina, kad šis restauracijos projektas bus toks pat vaizdingas ir sėkmingas kaip jau minėti europietiški pavyzdžiai.

Viena dalis St. John's ir Kress Foundation resursų buvo panaudoti šio darbo konferencijos pravedimui Vilniuje. Kita dalis buvo panaudota išvalyti griuvėsius iš labai apleistų pastatų projekto vietovėje. Tolimesniam pro-

N. Daugėliškių parapijiniai globos namai.

Kuo prisidėsime prie europietiško tilto statybos?

Rugsėjo 9 d. televizijos tiltas sujungė Loreto miestą (Italija) su Belfastu (Airija), Paryžiumi (Prancūzija), Drezdenu (Vokietija), Santjago de Kompostela (Ispanija) ir Kryžių kalnu (Lietuva). Susitikimą transliavo ir Lietuvos televizija.

Cituojame dalį Tėv. Benedikto Jurčio kalbos, pasakytos rugsėjo 9 dieną Kryžių kalne, kur vyko televizijos tiltas su Šv. Tėvu.

"Šių metų pradžioje Pasaulio jaunimo šventės dienomis Maniloje Jonas Paulius II Jėzaus vardu ir Išganytojo žodžiais drąsino jaunimą būti "šviesos vaikais". Šventasis Tėvas sakė: "Jūs nesate siunčiami skelbti kokią nors abstrakčią tiesą. Evangelija nėra nei teorija, nei ideologija. Evangelija yra gyvenimas. O jūs užduotis - liudyti šį gyvenimą". Maniloje popiežius pavedė būtent jaunimo rūpesčiui ir pasaulio dabartį, ir rytoj, prieš tai paklausdamas kiekvieno asmeniškai "ar pajęgiat paaugoti savo laiką, energiją ir talentus vardan kito? Ar pajęgsit šitaip plačiai mylėti? Jei taip - Bažnyčia ir visuomenė gali tikėtis iš jūsų didelės paramos. Prašau jūsų, - sakė Šventasis Tėvas, - statykite tvirtus bičiulystės tiltus". Šio vakaro renginys, EuroHope - Europos Viltis, ir yra viešas jaunimo atsakas į popiežiaus kvietimą.

Gerbiamosios sesutės, mielieji broliai, visi šio gražaus renginio dalyviai ir žiūrovai. Šioje vietoje prieš metus buvo pašventintas Šventojo Tėvo Lietuvai dovanotas kryžius - popiežiaus apsilankymo Baltijos šalyse pirmųjų metų progą. Tikriausiai prisimenat ir šią ceremoniją iš Italijos atvykusius Mažesniuosius brolius pranciškonus, susižavėjusius lietuvių pamaldumu, jų pagarba

patarėja Lina Ignatienė; finansinis patarėjas Aloyzas Dukša, meno istorikė Audronė Kasparavičienė, ir verslininkas Rimvydas Kaikaris.

Amerikos atstovais konferencijoje buvo: seselė Margaret John Kelly; John Howell Stubbs, Programų Direktoriaus iš Pasaulinio paminklų Fondo; Mary Ann Lawlor, Esq., Valdybos Pirmininkė Drake Business Schools New Yorke; Mary B. Maguire, Senior Vice President Chase Manhattan Banke; architektas Stephen J. Kelley iš Wiss, Janney, Elstner Associates Chicagoje; Dr. Paul Poppler, St. John's University School of Business; Kyle Normandin iš Columbia Universiteto Department of Historic Preservation and Media Center for the Arts; John V. Mačiuka, architektūros istorijos doktorantas University of California, Berkeley, Department of Architecture; ir Kirstin V. Sechler, architektūrinio išsaugojimo internė iš U. S. ICOMOS (Internacionalinio Muziejų Komiteto prie Jungtinių Tautų) Vilniuje.

Konferencijoje iš lietuvių tarpo dalyvavo Arkivyskupas Audrys Bačkis; architektai Saulius Šimelis, Roberta Zilinskas ir Dainius Juozėnas; istorinio išsaugojimo ekspertai Jonas Glemža ir Elvyra Telksnienė; teisinė

šventoms vietoms. Noriu jums trumpai papasakoti ir priminti kaip jie čionai pateko... Šventasis Tėvas po savo sielovadinės kelionės Baltijos kraštuose grįžęs namo nusprendė vienai dienai nuvykti ir pasimelsti į jo širdžiai artimą pranciškonų šventovę Vernos kalne, kuri prieš 750 metų išgarsino Pranciškus Asyžietis, ten gavęs regimus Kristaus žaidžų ženklus - stigmatas savo kūne. Šio apsilankymo metu popiežius pasidalijo su broliais pranciškonais savo išgyventais išpūdziais mūsų kalne ir tarė įkvėptą kalbą, susiedamas du šventus kalnus - Vernos šventovę ir Kryžių kalną, išskeldamas šių kilnių vietų dvasinę reikšmę visai žmonijai. Kaip minėjau, Vernos pranciškonai atvyko į Kryžių kalną dalyvauti popiežiaus kryžiaus pastatymo iškilnėse. Čia jie susitiko ir su Šventojo Tėvo atstovu Lietuvoje apaštalinio Nuncijumi arkivyskupu Jūsto Mullor Garcia, kuris pakvietė Italijos Mažesniuosius brolius padėti Lietuvos pranciškonams įkurti netoli Kryžių kalno jaukų ir šiltą dvasinį židinį, pranciškoniškus namelius. Norėčiau pasidžiaugti, kad šį apaštalinio nuncijaus pasiūlymą konkrečiai įgyvendinti panorą tie patys broliai iš Toskanos provincijos. Tai buvo konkretus broliškas atsakas į Popiežiaus prašymą statyti bičiulystės tiltus mūsų Europoje. Kaip ir šiandien - iš Italijos į Lietuvą.

Tikėkimės, kad šiandieninis televizijos tiltas padės mums suprasti, jog tiltas negali būti tvirtas, jeigu jis statomas tik iš vienos pusės. Tad klausime kiekvienas savęs: pasauliečiai, klierikai, kunigai, prelatai - visi. Kuo mes galime prisidėti prie europietiško tilto statybos? "

Aukštuomenės medžioklės

Prof. Vaidotas Antanaitis, buvęs miškų ūkio ministras Kazimieras Prunskienės vyriausybėje, pasakoja, kad iš pirmosios Vyriausybės narių labiausiai mėgo medžioti tuometinis vicepremjeras Algirdas Brazauskas.

Kartą Algirdas Brazauskas buvo pakviestas į buvusiems partinės nomenklatūros bosams suorganizuotą medžioklę. Miške buvo specialiai nutiestas keliukas, o Sąjūdžio žmonės iš Kauno, pasislėpę krūmuose, filmavo šios iškylos dalyvius. Algirdas Brazauskas, tuomet vis dėlto paklauses Vaidoto Antanaičio, nevažiavo į šią iškylą. Pasak p. Antanaičio, Algirdas Brazauskas, būdamas vicepremjėru, medžiojo saikingai, bet dabar - vėl kaip anksčiau.

Eksministro žiniomis, Prezidentas turi daug medžioklės plotų ir Kaišiadoryse, ir apie Panevėžį. Už poros kilometrų nuo kelio Vilnius - Kaunas įrengta viena mėgstamiausių Lietuvos vadovų medžioklės vietų.

Sargai kasdien nustatytu laiku šeria žvėris, šie pripranta ir ateina visada tuo pačiu laiku. Ten stovi bokštelis, apšildomas, su telefonu.

AGEP

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
E-mail: 71712.107@compuserve.com**Malda už taiką prieš 700 metų**

Metų skaičius taikai nėra reikšmingas. Nuo pat pasaulio pradžios nėra buvę dienos nei metų, kad kas nors nesiligtų taikos. Didžiai jos pasiilgus visiems, Kristaus atėjimas buvo paskelbtas angelų žodžiais: Ramybė geros valios žmonėms! Tačiau ne per porą tūkstančių metų dar neišvyravo žmonėse visuotinai toji gera valia, kad ateitų ir ramybė bei taika, žmonių gyvenimas visą laiką teka sudrumstose taikoje, tarp nerimo ir blaškymosi, nes vis norima daryti taip, kaip žmonių įgeidžiai lenkia, o ne taip, kaip yra Kristus mokęs.

Būti tos dangiškosios taikos ir ramybės nešėju, lyg koku Viešpaties įrankiu, kiekvienas gali ir kiekvienas yra tam pašauktas, bet ne kiekvienas atsiliepią, ryžtasi ir paklūsta.

Šv. Pranciškus, gyvenęs ir veikęs prieš 700 metų, pirmiausiai save patį lenkė dieviškajai taikai, šalindamas iš kelio visa, kas galėjo drumsti jo sielą. Tai nereiškia, kad nebūtų turėjęs rūpesčių, vargų ir skausmo, bet turėjo tokią tyra, skaisčią ir angelišką dvasią, kad iš džiaugsmo alpo arba himnais giedojo, kaip jam ramu.

Ir tada jis ramino, guodė žmones, mokydamas pavyzdžiu ir žodžiu, kaip reikia taikos siekti ir jos melstis.

Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu, - maldavo šv. Pranciškus Asyžietis. - ten, kur viešpatauja neapykanta, leisk man sklesti meile, ir kur yra skriauda - teisingumą, kur abejonė - tikėjimą, kur nusiminimas - viltį, kur tamsa - šviesa ir kur liūdesys - džiaugsmą.

Dieviškasis Mokytojas, palenki mane kitus raminti, o ne sau pačiam suraminimo geisti; ne tiek būti suprastam, kiek kitus suprasti, ir ne tiek mylimam, kiek kitus mylėti, nes gauname duodami, atleidimo susilaukiame atleisdami ir gimstame amžinajam gyvenimui mirdami.

Amžino gyvenimo ilgėjimas padarė šv. Pranciškų Asyžietį amžiną visiems laikams. Visais laikais jis traukė ir tebetraukia į save minias žmonių, vesdamas savo serafišku keliu, kad meilė persvertų neapykantą, viltis - nusiminimą ir džiaugsmas - liūdesį.

Gali kam iš šalies atrodyti, kad šv. Pranciškaus skėėjai yra drumsčiami ir laužomi gyvenimo rūpesčiu, kaip ir visi mirtingieji, tačiau savo dvasioje jie džiaugiasi ramybėje, kurios pasaulis negalėjo ir negali duoti. "Aš duodu jums savo ramybę" - kalbėjo Kristus. Ir šv. Pranciškus Asyžietis, iš šventųjų pramintas antruoju Kristumi, skatina melsti dieviškos ramybės ir taikos.

Mūsų dienoms, pritvinkusioms tiek aitrūs pagiežos ir neramybės, kad daugelį gąsdina netikrumas ir ima baimė, prisimintina šv. Pranciškaus malda iš 700 metų gilumos: Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu! Gi būti tokiu dieviškuoju įrankiu, pirmiausia reiškia būti taikoje su Dievu, turėti begalinį pasitikėjimą Dievo Apvaizda ir paguoda. Ir antra - būti taikos skleidėju savo aplinkoje: ir ne tiek būti suprastam, kiek suprasti, ir ne tiek mylimam, kiek mylėti.

"Jums ankšta ne mumyse, bet pasidarė ankšta jūsų širdyse" - yra pastebėjęs apaštalas šv. Povilas. Praverti tą širdžių užtvartą, ir yra ieškoti taikos.

JAV kairė vienyis Lietuvos dešinė?!?

Vilius Bražėnas

Kaip JAV-se, taip ir Lietuvoje, politinio sporto stebėtojai ir žurnalistai labiausiai domisi rezidentinėmis rungtynėmis, nors Kongresas bei Seimas gali būti svarbesni. Lietuvoje, nežiūrint artėjančių Seimo rinkimų, vis iškyla svarstymai kandidatų ir prezidento postą. Jie prasiskverbia ir išeivijos spaudon. 1995 m. rugsėjo 11 d. "Darbininke" skaitėme Vytauto Nezgados (iš Kau-no) straipsnį "Ką rinksime Lietuvos prezidentu"? Esą ten, tarp kitų kandidatų aptariama Valdo Adamkaus pavardė.

Minėtas straipsnis iškelia porą opių klausimų, kuriais laukiau progos pasisakyti.

Amb. Stasio Lozoraičio rinkiminis vėjus, kuriam, kiek žinia, vadovavo V. Adamkus, paliko keletą neatsakytų klausimų, kurių atsakymas gali padėti ateities vėjams. Priedu, rašinyje kalbama apie opozicijos partijų suvienijimą, apie ką skaitome grūti pasiūlymų tenai ir čia. Anų rinkimų klausimu esu tuoj pat po jų pareiškęs spaudoje nuomonę, jog jų organizatoriai turėjo suprasti, kad Lozoraičio buvo per vėlai apsispręsta kandidatuoti. Toks kandidatavimas paprastai vykdomas tik bandymu išgarsinti kandidato ar jo "mana-

gerio" pavardę ateities rinkimams.

Kita pralaimėjimo priežastimi buvo tai, kad, kiek žinia, S. Lozoraičio vėjus planavimą ir tvarkymą lėmė daugiausiai akiratinų ratų sankeleiviai bei "liberaliniai" (kairūs) Tabor Farmos politinio gardo ideologai. Vargu ar išeivškos kairės ekipa buvo paveikli rungtis su išprususia "diplomuo-ta" Lietuvos kaire. Net ir tos išeivškos ekipos "menedžeris", kaip jį vadino Lietuvoje, pats prisipažino "Valstiečių laikraštysje (1995 m. sausio 28 d.), jog jo "pažiūros buvo ir yra liberalios, bet jos skiriasi nuo lietuviško supratimo, kas yra liberalizmas". Deja yra dvejobas ir "lietuviškas supratimas": vienas - Lietuvoje, kur "liberalai" labiau atitinka JAV kraštutiniams libertarams, kitas - Amerikoje, kur "liberalai" skaitomi socialistais, kairiaisiais, kolektyvistais, kurių kaip tokių ir Amerikos ir Lietuvos žmonės bando nusikratyti. JAV-se pradedama net ligi šiol politika nesidomėje žmonės pamatyti, ką "liberalai" per metų eilę yra padarę JAV užsienio politikai, krašto ekonomijai, moralei, mokyklai ir visai socialinei santvarkai. Tad ką skirtingo jie galėjo pasiūlyti S. Lozoraičio vėjui?

Kitas vėjus pasisekimui stabdis turėjo būti tai, kad "liberalinė" kairė negalėjo dalykų va-

dinti tikraisiais vardais. Todėl, apgailėtina žinoma, per tiek metų "Tėviškės Draugijos" ideologiniai apiešioti JAV "liberalai" kandidatui Lozoraičiui, atrodo, įkalbėjo Tautos vienytojo rolę. Vienytojo - su kuo? Jis gi jau buvo vienybėje su Sibiro tremtiniais, politiniais kaliniais, išlikusiais partizanais ir kita rezistencine tautos dalimi. Per "tiltų statybą", "kultūrinis ryšius", "bendradarbiavimą" su nomenklatūra susibičiuliavę "liberalai" negalėjo pavadinti maskvinį - "maskvinių", komunistų - "komunistų", generalinį sekretorių - "genseku", prisiplakėlių - "prisiplakėlių". Juk per "Tėviškės Draugiją" (su KGB palaiminimu) juos tada vadino "akademikais", "kultūrininkais", "istorikais "intelektualais" ir net "broliais lietuvišiais". Nežiūrint to, kad tuo metu politikaliai, tremtiniai ir partizanai naudojo tam visai kitą žodyną...

Lozoraičio išrinkimui negalėjo padėti ir keistas bei sunkiai patikimas tariamas susitarimas tarp jo ir Brazausko ekipų: jeigu Brazauskas laimės, S. Lozoraitis liks ambasadorium Washington; jeigu Lozoraitis laimės, A. Brazauskas bus ministru pirmininku. Tai buvo tolygu antikomunisto sutapatinimui su komunistu. Apie tokį susitarimą girdėjau Lietuvoje iš S. Lozo-

raičio rėmėju. Priedu apie tai skaičiau "Lietuvos aide" Povilo Žumbakio rašinyje. Iki šiolei neteko girdėti viso to paneigimo iš tokiame susitarime tariamai įsivėlusiu sluoksniu.

Ypač keistokas, įdomus ir gal ne mažai pasakantis yra V. Nezgados svarstymas V. Adamkaus kandidatūros į prezidentus ir jam numatyto uždavinio Lietuvoje. Autorius esąs staiga nusivylęs Adamkaus tikėjimu į "trečiąją jėgą", "išgelbėti Lietuvai". Nezgada turįs omenyje "centristus, liberalus, socialdemokratius ir kitus pretenduojančius į trečiąją jėgą". Vietoje to jis Adamkui siūlo "... suvienyti dešiniąsias politines jėgas, ... patraukti į savo pusę dalį taip vadinamų centrinių jėgų..."

Na, jau - Na, jau, kolega Nezgada! Kada gi kairieji buvo kieno nors pašaukti vienyti dešiniuosius? Jie kartais dešiniuosius suvienydavo tik tapdami aiškia grėsme jiems visiems. Jeigu Lietuvos dešiniųjų dar nesuvienijo aiški ir agresyvi LDDP grėsmė jiems ir Lietuvai, to tikrai nepadarys sava grėsme lėkšta, skysta, nudėvėta JAV lietuvių "liberalų" pasaulėžvalga.

Lietuvos politinės opozicijos frontui suvienyti reikia daugiau aiškių, tiesių, užsienio ir vidaus politiką tikrais vardais vadinančių balsų, tokių kaip, laimei, dažnokai girdime iš prof. Vytauto Landsbergio.

Šv. Tėvas pasveikino lietuviškai

Rugsėjo 13 d. bendrojoje audicijoje dalyvavusiems 17-ai tūkstančių maldininkų, popiežius Jonas Paulius II tęsė prieš savaitę pradėtą savo katechetinių pašnekesių ciklą apie Mergele Mariją, apie jos vietą Bažnyčios ir kiekvieno tikinčiojo gyvenime. Kreipdamasis į maldininkus, Šv. Tėvas pirmiausiai pacitavo Vatikano II-ojo Susirinkimo dogminės konstitucijos apie Bažnyčią "Lumen Gentium" žodžius: "Bažnyčią Kristus įkūrė kaip savo kūną, ir joje tikintieji, laikydami Kristaus - galvos ir būdami vienybėje su visais šventaisiais, privalo visų pirma pagarbiai prisiminti šlovingąją visuomet Mergele Mariją, Dievo, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, Motiną" (LG 52).

Popiežius pažymėjo, kad Bažnyčioje dabar naudojamas Mari-

jos Dievo Motinos titulas atsirado ne apaštaliniais laikais, bet kiek vėliau - trečiajame šimtmetyje. Pradžioje apaštalai ir vėliau, pirmosios Bažnyčios narijai, Mariją gerbė ir vadino "Jėzaus Motina". Marija jiems buvo ypatingas asmuo; jie ją gerbė kaip tą ypatingą šventą moterį, kuriai Dievas suteikė garbę ir privilegiją būti Išganytojo Motina. Pirmieji krikščionys, prisimindami miršančio Kristaus žodžius, "štai tavo motina", pasakytus prie kryžiaus stovėjusiam mokiniui Jonui, patys save laikė Marijos sūnumis, tikėjo ir skelbė, kad Marija yra visos Bažnyčios, visos jos sūnaus Jėzaus Kristaus suburtos bendruomenės motina.

Dievo Motinos titulas atsirado vėliau, - pasakė Šv. Tėvas. Pirmieji pradėję kreiptis į Mariją

Dievo Motinos vardu buvo trečiojo amžiaus Egipto krikščionys. Šis titulas gimė iš tikinčių žmonių pagarbaus maldingumo, o taip pat teologinių svarstymų. Galiausiai 430 metais Efeze vykęs visuotinis Bažnyčios susirinkimas iškilmingai patvirtino tikėjimo dogmą, kad Marija iš tikrųjų yra ne tik Jėzaus žmogaus, bet Dievo Motina - Theotokos. Susirinkimas patvirtino, kad kai Kristuje negalima dualistiškai atskirti žmogiškos ir dieviškos prigimtį, taip ir Mariją reikia vadinti Dievo Motina.

Jėzaus Motina, Motina Mergelė ir Dievo Motina, - pasakė Jonas Paulius II, baigdamas katechezę, - šie trys titulai, šie trys vardai, kuriais Bažnyčia kreipiasi į Mariją, nusako vieną ir nedalomą Dievo įsikūnijimo ir jo atėjimo į pasaulį slėpini.

Tarp 17 tūkstančių maldininkų iš viso pasaulio, buvo ir nedidelė - 40-ties asmenų grupė iš Lietuvos. Lietuvius Šv. Tėvas pasveikino lietuviškai.

"Garbė Jėzui Kristui! Sveikinu lietuviškus maldininkus! Brangūs broliai ir seserys, apsilankymas Romoje tesustiprina jūsų tikėjimą ir tepadaro jus uoliais Dievo Karalystės žemėje skelbėjais ir kūrėjais. Visagalis Dievas telaimina jus, jūsų artimuosius ir visus jūsų tėvynės gyventojus".

VRIS

— Lengvaisiais automobiliais ir autobusais į Lietuvą nuo rugsėjo 15 d. jau galima įvažiuoti ir per Kalvarijų pasienio postą. Anksčiau per šį postą buvo praleidžiami tik krovinių automobiliai. Muitinės pareigūnai tiki, kad sumažės eilės pasienyje, kertant Lietuvos sieną.

Žmogus - judanti kryžkelė

Prof. prel. Antanas Rubšys

6

Pasakojama, kad Julijus Cezaris norėjo perkelti į šią vietą iš Romos imperijos sostinė, o Augustas praturtino miestą gyventojais - Italijos legionų veteranais. Taigi Troadoje Graikija ir Roma padavė viena kitai ranką. Šios draugystės paminklai - masyvūs vanden-tiekių griuvėsiai, kolonos ir rūmų sijos ir nūdien kalba apie Romos galybę.

Net jeigu Paulius nebūtų skaitęs graikų poetų, kuriuos jis retkarčiais cituoja, jis tikriausiai pažinotų Homero poetas, nes jos buvo kiekvieno mokyklinio amžiaus berniuko skaitiniai. Be to, Paulius vertino žmonių siekius bei laimėjimus, tad sunku prileisti, kad jis perėjo Mažąją Aziją jų nepastebėjęs. Tiesa, apaštalas gyveno tik viena mintimi: laimėti pasaulį Kristui. Ir Maratono bėgikas, nešęs žinią į Atėnus apie pergalę, niekur negaišavo, kol, įvykdes užduoti, sukniubo iš nuovargio ir numirė. Galbūt ir Paulius jautėsi, kaip bėgikas su žinia apie nuostabią pergalę: atėjo Dievo Sūnus, nugalėjo Olimpo dievus ir atvėrė žmonėms duris nuostabią ateitį. Kas Troja, kas Iliumas, palyginus su Žinia apie Dievo Sūnų?

Mūsų taksi, ištrūkęs iš eisumo perkrautų Atėnų gatvių, eikliai skuba plentu Makedonijos link. Mintimis lankau prieš keletą metų lankyta Troadą. Paulius ir jo bendradarbiai ten teiravosi apie laivus, plaukiančius į Makedoniją. Dienos norai virto nakties regėjimais ir vieną naktį jos tapo prasmingu sapnu. "Paulius naktį turėjo regėjimą: jam pasirodė makedonietis, kuris maldavo: 'Ateik į Makedoniją ir padėk mums!' Po šio regėjimo mes nedelsdami nutarėme keliauti į Makedoniją, įsitikine, kad Dievas mus pašaukė skelbti jiems Evangelijos" (Apd 16, 9 - 10).

Graikijos stebuklas

Kelionė ankštame taksi Graikijos vieškeliais, ieškant apaštalo Pauliaus pėdsakų, sudaro gerą progą garsiai išsamiau pagalvoti apie

Graikiją. Tiesa, iš pradžių viešpatauja tyla. Stebime vieškelio ženklus. Nuorodos į Delfus, Tėbus, Termopilus... Retkarčiais dešinėje vieškelio pusėje sublygta mėlyna jūra. Ilgainiui palengvėle ima megztis pokalbis apie Graikijos stebuklą.

- Įvyko staiga!
- Buvo nuostabus!
- Niekas nežino, kodėl įvyko!

Mažame uolėtame Viduržemio jūros pusiasalyje prieš 2500 metų sauja žmonių, vadinamų graikais, pažadino žmonių naujam nuotykiui ieškoti gyvenimo prasmės bei laimės ir tapo Vakarų pasaulio istoriniu stebuklu. Juk šiuolaikinis pasaulis jaučia ano veržlaus pokyčio įtaką! Mat graikai ne tik pažadino Vakarų pasaulį naujam nuotykiui, bet trumpu savo didybės laikotarpiu sukūrė tiek daug, kad bemaž visos mūsų gyvenimo sritys yra neišdildomai paženklintos jų antspaudu.

Mokytojai tebedėsto apie graikiškąjį idealą - pranašumo ieškojimą. Gydytojai tebekartoja Hipokrato priesaiką. Teologai tebeskaito Naująjį Testamentą graikiškai ir tikėjimo tiesas tebelukštena graikišką sąvoką pagalba. Iškilniais šiuolaikinis galynejamasis su būtiniais klausimais, anot kai kurių filosofų, tėra tik paraštės Sokrato, Platono ir Aristotelio filosofiniai mintijimai.

Atletai tebesvajoja dalyvauti Olimpiadų varžybose. Meno žmonės vis bakština noras varžytis arba sukilti prieš klasikinę Partenono kolonų simetriją. Teatro mėgėjai tebesimėgaujau graikų dramos spektakliais. Graikiški žodžiai - geofizinis, astronautas, atomas... - padeda susikalbėti mokslo žmonėms. Graikai išvystė "aritmėtiką" - skaičiavimo meną - astronomiją... ir visą pustuzinį kitų mokslų. Jie

Atėnų akropolis su Partenonu - deivės Atėnos šventovė. Kasmet ją aplanko du milijonai turistų.

išrado demokratiją ir sukūrė bent trumpam gyvenimo būdą, kuris yra tapęs pavyzdžiu.

Neatrodė, kad graikai būtų tik tokie užduočiai. Juk jie tarp savęs nuolat kovojo, mėgo plepėti ir būti baisiai savimanūs. Dažnai elgėsi išdavikiškai, buvo taip veržlūs ir viskam tokie jaudrūs, kad turėjo pasikabinti Delfų orakule šūki "VISKO SU SAIKU!", - parašyta didžiosiomis raidėmis, - kad sau primintų vengti besaikiškumo. Nepaisant viso to, jis turėjo įžvalgą, tokią šviežią ir gilia, kad ji tapo naujos eros aušra. Anot graikų, žmogaus prigimtis, net būdama kūniškai mirtinga, yra Visatos šlovė. Užtat gyvenimo tikslas yra kilnus: žmogus privalo siekti gyventi pagal visą savo žmogišką (mukelta į 4 psl.)

□ Pietinėje Rusijoje autobuso pagrobimas rugšėjo 21 d. baigėsi, kai saugumo agentai įsiveržė į autobusą, išlaisvino 18 įkaitų ir areštavo du teroristus, kurie reikalavo \$1.5 milijono, sraigtasparnio, kuriuo jie tikriausiai planavo iš Dagestano skristi į kaimyninę Čėčeniją. Visa drama truko 19-ka valandų. Teroristai sakė, kad jų reikalavimai ne politiniai, o grynai ekonominiai - jiems reikalingi pinigai, kad jie galėtų padėti draugams narkomanams.

□ NATO rugšėjo 20 d. priėmė raportą dėl aljanso išplėtimo į rytus, šame tarpe buvusias komunistines šalis centrinėje ir rytų Europoje. Tačiau raporte pabrėžiama, jog tų šalių priėmimas į NATO automatiškai nereikš, kad jos turės branduolinį ginklą ir kad NATO ginkluotė ir kareiviai užims pozicijas tose šalyse. Devynios šalys - Lenkija, Vengrija, Čekija, Slovakija, Albanija, Rumunija, Lietuva, Latvija ir Ukraina jau yra pasiprašiusios narystės NATO.

□ Izraelis - didžiausias pagalbos iš JAV gavėjas, pareiškė norą pasiekti tikrą nepriklausomybę. Premjeras Jitzhaj Rabin rugšėjo 21 dieną pareiškė: "Laikas atėjo... Gyvenkime iš savo pačių darbo vaisių. Mes dar to nedarome. Izraelis gauna \$1.8 milijardus paskolomis ir \$1.2 milijardo pagalbą iš JAV kiekvienais metais. Be to, JAV 1992 metais garantavo Izraeliui \$10 milijardų paskolų iš komercinių bankų.

□ Latvijos naujoji avialinija Air Baltic Co (ABC), remiama Scandinavian Airlines, yra optimistiškai nusiteikusi, kad ji galinti pasiūlyti geriausias visų rūšių paslaugas keleiviams. ABC pradės skraidyti spalio 1-ąją. SAS turi 16.53% naujosios Latvijos oro linijos akcijų ir paskirs penkis savo atstovus valdomajame komitete. ABC pirmuosius skrydžius atliks iš Rygos į Lodoną, Frankfurtą, Stockholmą ir Helsinkį. Ateityje žadama skraidyti į Varšuvą bei Kijevą.

"Darbininko" sukakčiai pažymėti (1)

"Darbininko" atsiradimas ir jo leidėjas

Devynioliktojo amžiaus gale lietuviškoji visuomenė jau skirstėsi pagal ideologines pažiūras. Per Vakarų Europos universitetus socialistinė veikla visur stiprėjo. Atsirado ir komunistai, ir nihilistai.

Naujieji sąjūdžiai palietė lietuvių ir tėvynėje ir iševijoje. Ideologiniai ginčai buvo perkelti ir į spaudą. Spauda pasidarė priemonė skleisti ar ginti savo pažiūras. Jau 19 a. gale tie ginčai pasidarė gana aštrūs. Ir tai skatino leisti daugiau lietuviškų laikraščių, kad polemika būtų efektinga.

Kaip minėjome, "Keleivis", išleistas 1905 m. Bostone, 1909 m. virto socialdemokratų minčių sklaidėju, kovojo prieš religiją, net skatino skaitytojus griebtis brutalesnių priemonių. Tokių idėjų paveikti, žmonės yra net bažnyčioje šaukė, buvo nužudytas net vienas kunigas.

Dabar net sunku suprasti jų įaudrintus laikus. Bet taip buvo. Tame įkarštyje ir buvo suorganizuotas "Darbininko" leidimas, kad atsvertų socialistinę įtaką žmonėms. Reikėjo gintis.

Laikraščių išsidėstymas

Daug laikraščių turėjo ir kitos tautos, nes ir jos buvo paliestos tų pačių sąjūdžių. Amerikos valdžia davė visišką laisvę spau-

dai - ją galėjo leisti bet kokia kalba, bet ką rašyti. Tokių vokeičių imigracija į Ameriką buvo gana didelė. Jie 1850 metais turėjo 150 dienraščių Amerikoje, o dabar beturi tik vieną.

Ir lietuvių didesnės vietovės leido savo laikraščius, kurie jau senai nutilo. Išsilaiškė tik keli, kurie taikėsi prie platesnio gyvenimo ir prie visos iševijos. Katalikiškas "Draugas" pasirodė 1909 m., liepos 12 d. Wilkes Barre, PA, ir Chicago persikėlė 1912 m., liepos 4 d., dienraščiu virto 1916 m., kovo 31 d. Laikraštį leido kunigų būrelis. 1920 m. leidimą perėmė vienuoliai marijonai.

Clevelande 1916 m. rugpjūčio 26 d. pasirodė "Dirva", kurią leido tautininkai; laikraštis ir dabar tebeina.

Bostono "Keleivis" jau buvo išvirtinęs, sklaidė socialistines idėjas, aštriai rašė prieš religiją. To meto imigrantai buvo daugiausia darbininkai, iš tėvynės atsinešę gilų religingumą. Jie čia spaudos buvo puolami, išjuokiami. Tad ir reikėjo jiems padėti ginti lietuviškus religinius papročius, sumažinti socialistų įtaką. Tuo tikslu buvo suorganizuota Šv. Juozapo lietuvių darbininkų draugija, kuri ir išleido "Darbininką". Jis padėję sušvelnino,

stabdė ir komunistinių idėjų plėtimąsi, sklaidė katalikybe.

"Darbininkas" buvo laikraštis, specialiai skirtas katalikiškai darbininkijai, kuri už savo teises tada atkakliai kovojo.

Laikraštį suorganizavo ir jį žmones išvedė vienas žmogus, pilnas energijos ir pasišventęs Lietuvai. Jis ėjo visur, kur šaukė lietuviškas darbas, Lietuvos reikalai. Tas retas darbštuolis žmogus buvo kunigas Fabijonas Kemešis. Susipažinkime su juo!

"Darbininko" steigėjas kan. F. Kemešis

Kan. Fabijonas Kemešis priklauso tai kartai, kuri lietuviška veikla pradėjo reikštis šio amžiaus pradžioje ir toje veikloje paliko neišdildomus pėdsakus.

Gimė jis 1879 m. sausio 20 d. Vastapų kaime, Aluntos vls., Utenos apskr. Jo tėvas buvo susipratęs lietuvis. Vastapų dvare buvo sukūręs veiklą lietuvišką centrą. Fabijonas pradinę mokyklą išėjo šeimoje, mokėsi Palangos ir Liepojos gimnazijose. Kauno kunigų seminarijoje mokėsi 1897 m. Už savo lietuvišką veiklą buvo kritęs sulenkėjusiam seminarijos inspektoriumi į akį ir buvo išpėtas taip toliau nedaryti. Kunigu išventintas 1902 m., spalio 1 d., vikaro pareigas ėjo

Reikalauja Karaliaučiaus krašto gražinimo Lietuvių tautai

Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio tarptautinis suvaizdžiai liudija siaubingą tikrovę. Sovietų Sąjungos kariuomenės 1944/45 metais įvykdytas Mažosios Lietuvos autochtonų gyventojų sunaikinimas, senųjų prūsų ir lietuvių istorinių vietovardžių išplėšimas ir krašto kolonizavimas iš Rusijos gilumos atkeltais svetimais žmonėmis, palieka neužgydomą žaizdą Europos tautų geopolitinėje struktūroje.

Nacių - komunistų vertybių skalę vaizdžiai išreiškė Sovietų rašytojų pirmininko Ilijos Erenburgo atsišaukimas į okupacinius Sovietų Sąjungos kariuos, raginantis juos be atodairos žudyti, prievartauti ir naikinti visus užimamo krašto žmones, nesigailint moterų nei vaikų. Toks

barbarizmas buvo visu aršumu vykdomas Mažojoje Lietuvoje - Karaliaučiaus srityje - esminiai lietuvių kilmės gyventojų tarpe. Vokietijos gilumon besiveržianti sulaukėjusi Sovietų kariuomenė ypač nusiaubė Gumbinės, Ungurės, Gerduvos, Sodėnų - Nėmirkiemio ir daugybę artimų vietovių. Teritorinė apsupimė vykdomas vietinių gyventojų maršimas badu, masinis civilinių žmonių, žiemą suvarytų ant Karšių Marių ledo, skandinimas spragmenimis ir žudymas kitomis priemonėmis - tai vis būdingi sovietinių karinių institucijų "išlaisvinimo ir globos" pavyzdžiai lietuvių tautai, nedalyvavusiai II Pasaulinio karo planuose nei jo grobio dalinimėsi.

Šimtmečius vokiečių, o dabar Rusijos užgrobtą ir visokeriopai engiamą Mažąją Lietuvą turi turėti pripažintą teisę prisiglausti prie tautos kamieno, kaip akivaizdžiai išreikšta Mažosios Lietuvos Tauti-

nės Tarybos 1918 m. lapkričio 30d. paskelbtu Tilžės Aktu. Nepriklausomam gyvenimui prisiekianti Lietuva ir plati pasaulio lietuvių bendruomenė neturi moralinės teisės likti abejinga šiai genocidu nuteriotai tautos daliai prie Baltijos krantų. Mažosios Lietuvos gražinimas gyveni-

22 dienomis Chicagoje sukviėtinę politinį katalikų suvažiavimą, kuris įsteigė Tautos Fondą Lietuvos laisvės kovai paremti ir sudarė Amerikos Lietuvių Tarybą.

"Darbininkui" Bostone sustiprėjus, kun. F. Kemešis vėl grįžo į Chicago "Draugo" redaguoti, 1917 - 1918 dirbo "Draugo" redakcijoje. Nusikėlęs į Detroitą, 1919 - 1922 metais Šv. Jurgio parapijoje suorganizavo mokyklą ir jai pastatė namus. 1922 - 24 metais studijavo Katalikų universitete Washington, DC, gavo daktaro laipsnį. Į Lietuvą grįžo 1924 m. Ameriką dar lankė 1934 m. ir 1936 m.

1924 m. paskirtas Žemės Ūkio Akademijos docentu, visą laiką buvo Žemės Ūkio akademijos ekonomikos katedros vedėjas, dėstė politinę ekonomiką, žemės ūkio kooperaciją ir buvo Šv. Pauliaus bažnyčios rektorius.

Bolševikams Lietuvą okupavus, 1940 m. rudenį atleistas iš Ž. Ū. Akademijos, gyveno Vilniuje. Vokiečių okupacijos metu vėl profesoriavo Žemės Ūkio akademijoje. 1944 m. rudenį buvo pasitraukęs į Paberžės kleboniją. 1948 m. ištremtas į Sibirą, kur Krasnojarsko srityje, Marijinske mirė 1954 m., sausio 21 d.

Jo gausybės darbų grandinėje "Darbininko" laikraščio suorganizavimas buvo tik viena grandis. Tai didelio ir šviesaus žmogaus pavyzdys. Jis ir dabar skatina "Darbininką" išlaikyti.

mui savoje tautoje reikalauja Lietuvos vyriausybės ir visų lietuvių nepaliojamų pastangų.

Ieva Jankutė
Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio suvažiavimo pirmininkė

Irena Regienė
MLRS suvažiavimo sekretorė

1914 m. įsteigė Labdaros sąjungą. 1914 m. lapkričio 17 d. padėjo įsikurti Moterų Sąjungai bei jos laikraščiu "Moterų Dirvai" (Sąjunga ir laikraštis dar ir dabar gyvuoja). Daug energijos skyrė Lietuvos Vyčiams, organizavo chorus, dramos ratelius, vakarinius kursus, 1915 m. sumanė ir pradėjo leisti laikraštį "Vyty", (kuris ir dabar tebeina), Kat. Susivienijimui įkalbėjo leisti savo laikraštį "Garsą", kuris ir dabar tebeina. 1914 m. rugšėjo 21 -

Dovana ne vien Šv. Tėvui

Rugšėjo 12 d. Vatikano Spaudos salėje žurnalistams buvo pristatytas Vatikano radijo, drauge su viena amerikiečių fonografinė bendrove pagamintas kompaktinis (compact) diskas su Popiežiaus vadovaujamos Rožinio maldos ir mąstymų bei katechetinių pašnekesių Rožinio temomis įrašais.

Naujasis compact diskas pavadintas "Jonas Paulius II - Rožinio Popiežius". Pridursime, kad būtent dabartinio popiežiaus, Jono Pauliaus II-ojo, pontifikato pradžioje, jam pačiam pageidaujant, Vatikano radijas pradėjo kiekvieną vakarą į visą pasaulį transliuoti Rožinio maldą.

Kiekvieną pirmąjį mėnesio šeštadienį, maldai vadovauja pats Šv. Tėvas. Taigi, ir šis naujasis diskas turėtų pasitarnauti Šv. Tėvui labai brangios Rožinio maldos skatinimui, o kartu yra dovana, yra pagarbos ženklas, kurį iniciatyvos sumanytojai skiria Jonui Pauliui II-ajam.

VRLS

Žmogus - judanti kryžkelė

(atkelta iš 3 psl.)

pajėgumą - kūnu, etiniu elgesiu, protu.

Žmogaus orumas

Pokalbis apie Graikijos stebuklą mus sutelkė. Atrodo, kad taksi viduje net erdviau pasidarė. Ūmai vairuotojas šūkteli graikiškai:

- Thalassa! Poseidon!

- Jūrai! Poseidonas!

Matyt vairuotojui įkyrėjo mūsų pokalbis. Ir jam norisi išsikšti. Užtat dabar, vieškeliai raitantis palei jūrą, jis mus prakalbina.

Graikų jūros dievas Poseidonas įsamenina dievišką didybę. Akys nukrypsta jūros link. Tikrai pajunti dievišką didybę - beribį akiratį ir galingą bangų mūšą. Anot senovės graikų, ir žmogus yra didingas, nes nėra dievų tarnas. Graikai gerbė dievus, bet tausojo nuostabą žmogui. "Daug yra nuostabių dalykų, - rašo tragedijų autorius Sofoklis, - bet nėra nė vieno nuostabesnio už žmogų". Graikus stebino ne tik tai, kuo žmogus yra, bet ypač tai, kuo žmogus trokšta būti. Iš tikrųjų graikai nesiliovė stengtis suprasti bei išreikšti esmę to, kas daro žmogų žmogumi, ir idealus, kuriuos žmogus turėtų stengtis įgyvendinti.

Rungtyniaudami Olimpijos stadione, graikai šventose varžybose vykdydavo Achilo tėvo įsaką: "Visad stengtis siekti pranašumo ir pralenkti visus kitus". Sporto mėgėjams graikams Olimpinės varžybos buvo daugiau negu sporto įvykis. Jos atspindėjo patį graikų gyvenimo būdą. Varžybų laimėtojai laimėdavo amžiną garbę. Laimingas žmogus, kuris, turėdamas pranašią ranką ar eiklias kojas, savo jėgą ir drąsą laimėdavo iškiluosius varžybų trofėjus! Būti pranašiu ir laimėti nesiribojo sporto stadione, nes kiekvienas graikas jautėsi esąs pašauktas galybėtis ir būti pripažintas laimėtoju. Graikų įsitikinimu, tik sukauptas visas jėgas, žmogus pajėgia suvokti, ką reiškia būti žmogumi. Nepasotinamas graikų noras būti pranašiausiu padeda suprasti jų nuostabius laimėjimus. Graikams buvo būdinga sau neleisti ilsėtis ir kitiems ramybės neduoti.

Tembi - Tempės - slėnis

Nuo Lamia miesto vieškelis pasuka tiesiai rytų link. Dešinėje

vieškeliu pusėje stiebiasi aukštoki kalnai, o kairėje spindi jūros įlanka. Vairuotojas mums primena, kad kitame įlankos šone yra

Šv. Jono Laterane bazilika. Tautų apaštalas Paulius su su dviašmeniu Dievo žodžiu - kalaviju.

Termopilai.

Vieškeliu ženklai mini Larissa - Tesalijos provincijos sostinė. Ieškau žemėlapyje Tembi slėnio, nes jis turi būti šiaurėje nuo Larissos, tarp Ossa ir Olympos kalnų. Apie jį buvo tekę daug skaityti. Juo žavėjosi senovės poetai. Vergilijus jį aprašo savo Georgica rinkinyje. Slėnis neilgas - vos 8 km. Jį kerta Pinios upė. Gaila, kad ne pėsčiomis eini per slėnį. Automobiliumi netrunki jį pervaziuoti.

Tembi - Tempės - slėnis buvo šventas dievui Apolonui. Laurų šakelės Pitijos varžybų laimėtojams buvo renkamos šiame slėnyje. Slėnis buvo svarbus kelias į centrinę Graikiją. Nenuostabu, kad romėnai jame statė savo įtvirtinimus.

Saulėlydis prie Olimpo kalno

Pasiekus Katerini miestą, Vasilios rodo į vakaruose už kalnų bedingstančią saulę. Laikas ieškoti nakvynės... Graikijos miesteliuose nakvynę rasti lengva. Paprastai randi pastogę "su lova ir pusryčiais".

Katerini - smagi vieta. Esame Olimpo kalno papėdėje. Kai kurie narsuoliai jau teiraujasi, kiek laiko reikėtų pasiekti Olimpo kalną. Olimpas yra 40 km kalnų virtinė, ant Tesalijos ir Makedonijos ribos prie Egėjos pajūrio. Jos aukščiausia viršūnė turi 2922 m. Atrodo, kad reikės pasitenkinti tik akimis užkopti pas Olimpo dievus. Norint kopti į Olimpo kalną, reikia važiuoti į Litochorano miestelį ir tartis su graikų alpinistų klubu. Lipimas užtruktų bent dešimt valandų. Be to busią trejetas sustojimų poilsiui...

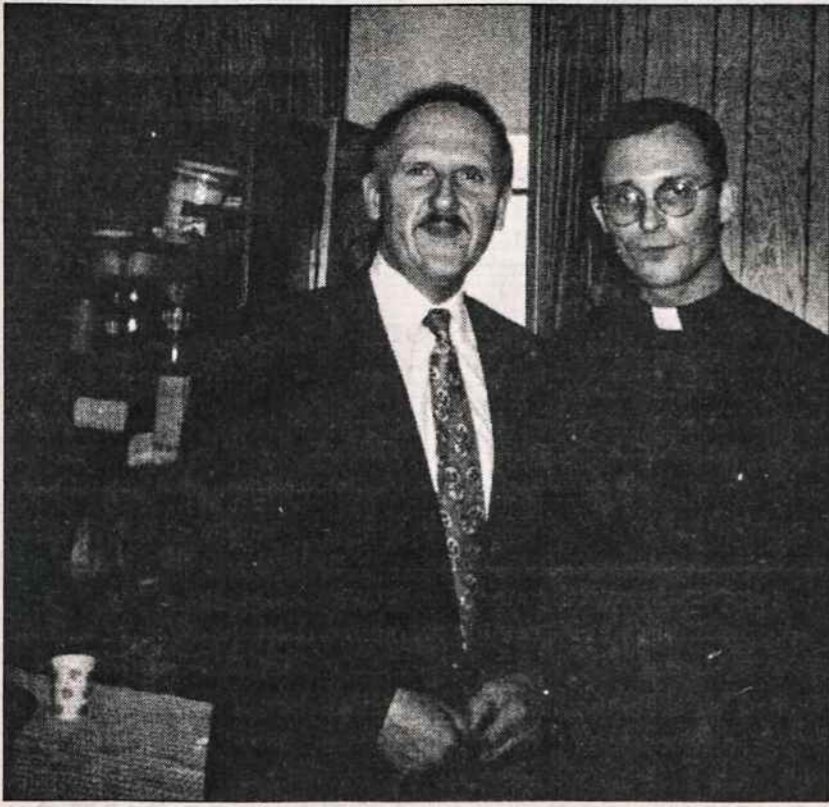
Graikų kaimai ir miesteliai bemaž visur turi centrinę aikštę. Čia vakaro metu susitinkama pasėdėti, išgerti ūzo ar vyno, parūkyti ir paplepėti. Susirandame užuovėją jaukioje užiegoje, norėdami atsigauti po kelionės karštą vasaros dieną, pasidalyti įspūdžiais ir aptarti Olimpo dievus.

Olimpo dievai

Iš pradžių, pasak graikų įsitikinimo, buvo milžiniška tuštuma - Chaosas. Galų gale iš Chaoso, vedami Krono, išėjo Titanai. Krono sūnus Dzeusas davė pradžia naujai dievų kartai - Olimpo dievams. Olimpo dievus graikai garbino per savo istorijos Aukšinių laikotarpi.

(Bus daugiau)

Žygaičių parapijos klebonas kun. A. Budrius per susitikimą su Cicerio lietuviais. Kairėje stovi Šv. Antano parapijos Cicerio choro vadovas muz. Marius Prapuolenis.

Ed. Šulaičio nuotrauka

Kun. A. Budrius Cicerioje

Kun. A. Budrius, Žygaičių parapijos Tauragės apskrityje klebonas, savo antrosios viešąsias Amerikoje metu, rugsėjo mėn. 3 d. aplankė ir Cicerio lietuvius ir čia, Šv. Antano parapijos bažnyčioje, aukojo šv. mišias, o taip pat pasakė pamokslą.

Po pamaldų įvyko platesnis susitikimas su vietos lietuviais per tradicinį pabendravimą prie kavos. Apie 60 tautiečių, susirinkę į ankštą parapijos pasta-to kambarį, išgirdo minčių iš tolimo svečio. Kaip ir pernai, taip ir šiemet kun. A. Budrius dar vis ieško paramos savo parapijai ir bažnyčiai, kurioje atlieka didesnius remonto darbus. Jo kaimo parapija yra gana didelė - turi apie 1,500 žmonių, iš kurių pamaldas lanko apie 300. Visi jie yra tautiškai susipratę ir apie 74% praėjusiuose rinkimuose balsavo už S. Lozoraitį. Nors kunigams politikuoti bažnyčioje nėra leidžiama, tačiau jis per išpažintį atėjusiems tautiečiams patardavęs už ką reikia balsuoti.

Svečias iš Žygaičių parapijos

pasakė, kad jis remia Lietuvos jaunimą, pagelbsti mokyklai, kuriai lanko 248 mokiniai. Ne visi iš tų vaikų turi pinigų valgiui, tai kun. A. Budrius, geraširdžiū tautiečių užjūryje pagalba, tokius stengiasi sušelpiti. Šiems reikalams susirinkusieji į kavos pramogą Cicerio tautiečiai sudėjo daugiau negu 200 dolerių.

Šiam susitikimui vadovavo Cicerio lietuvų veikėjas, visuomenininkas dr. Petras Kisielius, kuris užvedė bendrą diskusiją su kun. A. Budriumi. Dr. Kisielius savo kalboje akcentavo, kad reikalinga vieni kitiems atlaidumo, gailingumo, pažymėdamas, kad amžinas kitaip galvojančiųjų smerkimas gal ne visuomet pagirtinas dalykas. Dr. Kisielius taip pat palaiškė Vilniaus arkivyskupijos valdytoją arkivysk. Bačkį, kuris nepritaria kunigų politikavimui Lietuvoje. Dr. Kisielius pasidžiaugė, jog Chicagoje ir apylinkėse yra trys centrai: Jaunimo Centras, Lemonto ir Cicerio.

E. Šulaitis

Kviečiame iš arti ir toli

Š. m. spalio 7 - 8 dienomis Clevelando LB apylinkė, tęsdama jau daugelio metų tradiciją, rengia grandiozines Lietuvos dienas ir kviečia tautiečius atvykti iš arti ir iš toli. Šeštadienį, spalio 7 dienos vakare 6:30 v. v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje koncertuos "Dainavos" ansamblis, balandžio mėnesį atšventęs savo auksinį veiklos jubiliejų. Numatomas repertuaras yra dalinai pakartojimas jubiliejinio koncerto, kuris susilaukė labai teigiamų atsiliepimų. Repertuaro pirmą dalį sudaro muzikinis montažas, pavadintas "Kokiais keliais į namus", kurį vaidybinėmis įtarpomis pajavirins aktorė Audrė Budrytė. Antroje dalyje girdėsime žinomą kompozitorių,

kaip Sodeikos "Šiaurės pašvaistė", Govėdo "Viešpaties pasauli", Šimkaus "Oželį", ir kitus. Nuo 1988 metų muzikinio vadovo ir dirigento pareigas perėmęs talentingasis Darius Polikaitis jau ne kartą įrodė savo sugebėjimą chorą paruošti dainuoti komplikuotus muzikos kūrinius.

Lietuvių dienų lankytojus laukia dar viena maloni naujovė - tai jaunų Lietuvos menininkų dailės paroda, kurioje bus išstatyti ofortai, akvarėlės, medžio raiziniai, atspindintys šių dienų Lietuvos nuotaikas ir sentimentus. Atrodo, kad tai bene pirmoji išsilaisvinusios Lietuvos menininkų paroda šitame žemyne. Paroda tvarko ir globoja populiarius fotomenininkas Algimantas

Automobiliai - greitosios pagalbos tarnybai

Rugsėjo 14 d. Vilniaus bendroji Lietuvos ir JAV įmonė "Vytautas" pristatė pirmuosius prieš

penkias dienas į Lietuvą atgabentus greitosios pagalbos automobilius. Vienas jų teks Vilniaus

Dvi valandos su Valdu Adamkumi

Į susitikimą su JAV aplinkosaugininku, žinomu visuomenės veikėju rugsėjo 14 d. pavakare akademine visuomenė Kaune pakvietė Vytauto Didžiojo universiteto jaunųjų politologų klubas ir studentų atstovybė. Po nedidelės įžangos, kurioje Valdas Adamkus trumpai apžvelgė Lietuvos vystymosi perspektyvas, prasidėjo tiesiog klausimų-atsakymų vakaras. Ar sutiktų Valdas Adamkus balotiruotis kandidatu į Lietuvos prezidentus? Nesu pasiryžęs pasakyti nei "taip", nei "ne", teigė Kauno akademinės visuomenės svečias. Valdo Adamkaus nuomone, pirmiausiai reikia įveikti pirmąją pako-pą - išsirinkti naują Seimą, o tik po to galvoti apie Prezidento kandidatūrą. Be protingo, veiklaus Seimo joks prezidentas nieko nepadarys. V. Adamkus taip pat sakė, jog susitikęs ir pakalbėjęs su kai kurių politinių jėgų atstovais suprato, jog ruošiantis naujiems Seimo rinkimams, Lietuvoje iš esmės dar nieko nepadaryta ir net nedaroma, kad jėgų santykis jame būtų kitoks negu dabar. **AGEP**

Chicagoje įteiktos dr. Vydūno premijos

Trys Lietuvos mokslo žmonės Chicagoje gavo 8 tūkstančių dolerių vertės dr. Vydūno vardo premijas, kurios buvo įteiktos rugsėjo mėn. 3 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejaus patalpose. Premijas paskyrė Mažosios Lietuvos fondas, kurio valdybos pirmininku yra prof. Vilius Peteraitis iš Montrealio, Kanados.

Pirmąją - 5 tūkstančių dolerių premija buvo apdovanotas Vilniaus universiteto profesorius, Knogytyros katedros vedėjas dr. Domas Kaunas už jo studiją "Mažosios Lietuvos knyga - lietuviškosios knygos raida 1547 - 1940 m." Antroji premija (1,500 dol.) įteikta Klaipėdos universiteto docentei, muzikologei dr. Danutei Petrauskaitėi už darbą, pavadintą "Klaipėdos konservatorija: 1923 - 1939 metais", o kita antroji premija (irgi 1,500 dol.) atiteko Klaipėdos universiteto docentui dr. Albertui Juškai už jo studiją "Mažosios Lietuvos bažnyčia". Šie visi darbai yra rankraštyje ir dar laukia leidimo.

Įteikimo iškilmėse asmeniškai dalyvavo dr. Kaunas ir dr. Petrauskaitė, kurie čia atsiėmė premijas, o taip pat ir paskaitė ištraukas iš savo studijų. Muzikologė Petrauskaitė ta proga pabuvo ilgiau ir pasirinko medžiagos J. Žilevičiaus - J. Kreivėno muzikologijos archyve bei kituose lietuvių archyvuose Amerikoje jos ruošiamoms studijoms apie išeivius muzikus. Ji pirmą kartą į Chicago archyvą buvo atvykusi 1991 m. ir pasinaudodama čia surinkta medžiaga parašė nemažai straipsnių Lietuvos ir išeivijos spaudai. Dabar ji ruošia knygą apie Bostone gyvenantį žymų išeivijos komp. Jeronimą Kačinską, kurį savo viešnagės metu irgi aplankė.

Šios dr. Vydūno premijos įteikimo iškilmės buvo dalis Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio ir ML fondo susirinkimų. Pirmajam vienetui, kuris buvo VLIKą sudariusių grupių sudėtyje, pirmininkauja veiklus chicagietis Algis Regis, kuris buvo

perrinktas ir naujam terminui. Kaip jis išsireiškė, VLIK'as neturėjo teisės užbaigti savo veiklą, nes ne visa Lietuva yra išlaisvinta. Čia jis turėjo galvoje Karaliaučiaus kraštą, kuris yra vadinamas Mažąja Lietuva (nors kiti anksčiau ML vadindavo tik Klaipėdos kraštą). Jis perskaitė atsišaukimą - kreipimąsi į tautiečius, kad jie laisvintų Karaliaučiaus kraštą. Tik, gaila, nenurodė, kaip tą būtų galima padaryti. Čia apie Mažąją Lietuvą kalbėjo ir istorikas Jonas Dainauskas, kuris skaitė paskaitą "Mažosios Lietuvos genocidas". Invokaciją perskaitė evangelikų liuteronų vyskupas Hansas Dumpys.

Po pietų buvo prarastas ML fondo, kuris skiria dr. Vydūno premijas, susirinkimas, kuriam dalyvavo beveik tie patys asmenys, kaip ir prieš pietus. Ji atida-

rė to fondo valdybos pirm. Vilius Peteraitis, kuris buvo perrinktas dar vienam terminui. Ši organizacija turi ir tarybą, kurios pirmininku yra chicagietis Kurtas Vėlius, dažnokai viešintis Klaipėdos krašte. Jis šį kartą įrodė, kad šio vieneto veiklą remia ne tik žodžiais, paskelbdamas, jog į premijų fondą jis įneša 5 tūkstančius dolerių. Tad ir ateityje galima tikėtis vėl nemažų premijų, kurios, tikriausiai vėl atiteks Lietuvos mokslininkams.

Pirmosios premijos laureatas vilnietis dr. Domas Kaunas iš Chicago dar buvo nuvykęs į Torontą, Kanadoje, kur rugsėjo mėn. 6 d. Lietuvių Namuose skaitė paskaitą tema "Pirmosios lietuviškos knygos reikšmė raštijos išsivystymui", o taip pat atskatinėjo į klausimus.

Edvardas Šulaitis

ML Fondo valdybos pirm. Vilius Peteraitis įteikia dr. Vydūno premijos laimėtojo akta dr. Danutei Petrauskaitėi iš Klaipėdos Chicago Balzeko lietuvių kultūros muziejuje įvykusiose iškilmėse. Sėdi ML fondo tarybos pirm. Kurtas Vėlius, kuris dr. Vydūno premijoms paaukojo 5 tūkst. dolerių.

Ed. Šulaičio nuotrauka

Mažosios Lietuvos sukilimo dalyvis, istorikas Jonas Dainauskas dr. Vydūno premijų įteikime Chicagoje kalbasi su pirmosios premijos laimėtoju dr. Domu Kaunu iš Vilniaus.

Ed. Šulaičio nuotrauka

Lietuvoje lankosi Bernardas Brazdžionis

Rugsėjo 13 dieną Vilniaus aerouoste nusileido lėktuvas, atskraidinęs mūsų poezijos klasiką Bernardą Brazdžionį. Kartu atskrido ir jo žmona Aldona bei anūkė Bitė. Aerouoste poetą su gėlių puokštėmis pasitiko giminės, Tėvynės Sąjungos nariai, mokiniai.

B. Brazdžionis sako, kad šį sykį Lietuvą jis atvyko tik susitikti su giminėmis. Norėtų taip pat pamatyti ir dvi savo - Vytės Nemunėlio - knygas vaikams: ką tik išleistus "Pavasario upelius" ir netrukus turinčią pasirodyti rinktinę "Tėvų nameliai brangūs".

B. Brazdžionis Lietuvoje lankysis tris savaites. Tą patį atvykimo į Vilnių vakarą jis išvyko į Kauną, kur turi butą. Poetas taip pat žada aplankyti savo mokyklą, nuvažiuoti į Rokiškį.

pagal LA

Populiariausi vaikų vardai Lietuvoje

Lietuvių vardų kilmės žodyne yra apie 4000 vardų. Tačiau dabar Lietuvoje vartojama tik 1600 vardų. 1991 - 1992 metais gimę berniukai dažniausiai buvo pavadinti Tomu, Mantu, Mindaugu, Paulium ir Karoliu. Populiariausi mergaičių vardai - Greta, Ieva, Agnė, Kristina ir Gintarė. Nemažai tėvų pavadina savo vaikus netaisyklingais vardais, pvz. Rigvita, Flaneda, Adromeda, Agneška, Džardanas, Natamėlis, Elizabeth, Brandon ir t.t.

Kalbininkai per laikraščius ir radijo valandėles stengiasi įtikinti žmones įregistruoti tik taisyklingus vaikų vardus. Dėl to gauna daug priekaištų, kad kišasi į asmeninį gyvenimą. Vilniuje šiuo metu populiariausi vardai Edgaras, Justinas, Paulius, Greta, Viktorija. Pasak kalbininkų, kartu su meksikietiškas serialais į Lietuvą plūstelėja visiškai nelietuviški vardai Laurita, Mariita ir kiti su priesaga "ita". **AGEP**

IŠ VISUR

-- **Lietuvių Dienas** spalio 7 - 8 d. Clevelande rengia LB apylinkės valdyba.

-- **Lietuvių Kunigų Vienybės** metinis seimas įvyks spalio 9 - 10 dienomis Marijos Nekalto Prasidejimo vienuolyne, Putnam, CT.

-- **Lietuvių Skautų Sąjungos** tarybos suvažiavimas įvyks spalio 6 - 8 dienomis Jaunimo Centre Chicagoje ir Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte.

-- **Dail. Zitos Sodeikienės** kūrinių paroda spalio 13 d. įvyks Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje, Chicagoje.

-- **Tradicinė madų paroda**, šiemet pavadinta "Rudens simfonija", spalio 15 d. vyks Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL. Koordinuoja visuomenininkė Irena Kriaučeliūnienė.

-- **Rinkimai į XVI-ąją** Kanados LB Krašto tarybą įvyks spalio 11 d.

-- **Richard Durbin**, jau nuo 1982 m. JAV Atstovų Rūmų narys nuo Illinois valstijos, ruošiasi kandidatuoti į JAV Senatą. Jo motina yra gimusi Jurbarko. Būdamas Kongreso nariu, R. Durbin daugybę kartų yra savo darbais įrodęs palankumą Lietuvai - jo motinos gimtajam kraštui.

-- **Andrius Kirvelaitis**, JAV armijos kapitonas, ėjo vertėjo pareigas tarptautiniuose manevruose prie Fort Polk, Louisiana. Šiose pratybose dalyvavo kariai ir iš Lietuvos bei 14 kitų Sovietų valdžioje ar įtakoje buvusių valstybių. A. Kirvelaitis yra baigęs Chicagoje Pedagoginį lituanistikos institutą ir yra buvęs Lituaniistikos tyrimo ir studijų centro darbuotojas.

-- **Balzeko Lietuvių kultūros** muziejus, beveik prieš dešimt metų persikėlęs į dabartinę patalpą, 6500 S. Pulaski Road, Chicago, IL, sėkmingai kopija ir trečiąjį veiklos dešimtmetį. Netrukus po persikėlimo muziejuje buvo surengtas tarptautinis festivalis. Rugsėjo 19 d. toks festivalis vyko jau trečią kartą ir susilaukė daug svečių iš Wisconsin, Indianos ir kitų tolimųjų vietovių.

-- **Kun. Jonas Rusteika** rugsėjo 24 d. atšventė kunigystės 50 metų sukaktį. Iškilmingos padėkos mišios buvo aukojamos Sacred Heart bažnyčioje, Hot Springs Village, Arkansas. Kartu koncelebravo vietos vyskupas ir daug kunigų. Sukaktuviniškas gimė 1919 m. birželio 19 d. So. Boston, MA. Kunigų įšventintas 1945 m. rugsėjo 24 d. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje Brockton, MA.

-- **Keramikos dailininkų** paroda "Keramika 95" spalio 6 - 16 dienomis bus rodoma Chicago Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje.

-- **Lituanistinių mokyklų** mokytojų pagerbimas įvyks spalio 8 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL. Rengia Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga.

-- **Prel. Kazimieras Vasičiauskas**, Vilniaus arkikatedros klebonas ir Vilniaus kunigų seminarijos rektorius, vėl atvyko į JAV pakviestas Švč. M. Marijos parapijos Marquette Parke (Chicagoje) klebono kun. J. Kuzinsko. Svečias prelatas rugsėjo 7 - 15 dienomis vadovavo šiluvos atleidams, kasdien sakydamas pamokslus.

Laiškas "Darbininkui"

Lietuvos krepšinio sporte

* Naudingiausias Europos krepšininkas, buvęs "Golden State Warriors" ir "Seattle SuperSonics" gynėjas Šarūnas Marčiulionis naujajį NBA sezoną žais "Sacramento Kings" komandoje. Ji kartu su puolėju Byron Houston Seattle klubas iškeitė į "Sacramento Kings" veteraną Frank Brickowski. Kaip rašo "Seattle Times", "SuperSonics" iškeitė du praėjusį sezoną beveik nežaidusius krepšininkus į vieną, kuris negalėjo žaisti. Šarūnas nežaidė, nes išdrįso paprieštarauti treneriui. Seattle komandoje tai nepriimta.

Šarūnas Marčiulionis pirmasis iš buvusios SSRS krepšininkų debiutavo NBA. 1989 - 1990 metų sezoną Šarūnas pradėjo "Golden State Warriors" komandoje, kurią su pertraukomis at-

stovavo 5 metus. Sėkmingiausias jam buvo 1991 - 1992 metų NBA čempionatas, kai taškų vidurkis išaugo iki 18.9, ir Šarūnas tarp "šeštųjų" lygos žaidėjų finišavo antras, šiek tiek atsilikęs nuo Seattle rungtyniaujančio vokiečio D. Schrempf. Asmeniniai Šarūno rekordai NBA pirmenybėse - 35 taškai per rungtynes, 10 rezultatyvių perdavimų, 9 perimti kamuoliai. Paskui atletiką gynėją emė persekioti sunkios traumas: kojos (pėdos) lūžis, kelio sausgyslių trūkis bei operacija, dėl kurių teko praleisti pusantro sezono. 31 metų Šarūnas Marčiulionis mano, kad "Sacramento Kings" komandoje jis turėtų daugiau žaisti, nes tarp "karalių" nedaug gynėjų. Be to, Šarūnas galės dažniau susitikinėti su savo dukrele Kriste, kuri gyve-

na San Francisco.

* **Europos čempionato** geriausiojo žaidėjo prizą pelnęs Arvydas Sabonis rugsėjo 21 dieną turėjo pasirašyti sutartį su "Portland Trail Blazers". Tai turėtų būti 4 metų kontraktas. Be

to, amerikiečiai nori pasilikti sau teisę pratesti jį dar metams. Arvydas Sabonis į JAV per Paryžių išskrido su žmona Ingrida. Iš pradžių jie apsidairys, išsikurs, po to atsiveis abu sūnus.

AGEP

Didžiai Gerbiamas Redaktorium!

Kreipiuosi su prašymu į Jus ir Jūsų štabą padėti išvengti žurnalistikai išsinarplioti iš keblumo, kurį sudaro neturėjimas kalbos žinovų ir spaudos žmonių pripažinto termino, nusakančio tai, ką amerikiečiai vadina "media". Tai apima spauda, žinių rinkimo ir patiekimo "tarnybas", knygų leidyklas, bibliotekas ir elektroninę žinių perdavimo sritį. Deja, mes ligi šiolei nenusistatėme dėl bendrai priimto lietuviško atitiktens. Tad nenuostabu, kad ne vienas kalboje ir spaudoje naudoja "mydiją".

Pastaruoju metu iš kur tai atsirado "žiniasklaida". Tas terminas įspraudžiamas net į bendradarbių rašinius. Bent man nėra žinoma, kad lituanistai ir redaktoriai kada nors susiėję ir šį klausimą apsvairste, būtų pripažinę šį terminą tinkamiausiu.

Kaip galbūt žinote, pats naudoju ir manęs pilnai nepatenkinantį, dvi prasmes turintį žodį, "žinyba". Savo archyve užtikau dar 1972 m. Tą terminą paaiškinęs skliausteliuose pridėdamas "žinių tarnyba". Viename VLIKo Seime kalbos klausimuose opus Bronius Nemickas pasakė anksčiau balsavęs prieš mano instiguoją rezoliuciją prieš detentę, kadangi supratęs terminą "žinių tarnyba" reiškiant žvalgybą - "intelligence service".

Tai rodo, jog nelengva surasti tam reikalui pakankamai tikslų ir patogų terminą. Berods rašytojas Mironas prieš kiek metų, kaip prisimenu - nedrausiai, pasiūlė, manau visai gerą ir patogų žodį "žinija". Laukia kalbininkų vienaip ar kitaip pasisakant "media" atitiktens reikalu, tad vis dar laikiausi savojo termino. Gal "žiniasklaida" pajudins klausimą iš mirties taško?

Nemanau, jog "žiniasklaida" patenkintų reikalą. Ji yra gremėzdika, kaip ir kadaise bandyti kalbon įbrukti "purvabridžiai", ir netikslai. Žinios gi yra sklaidžiamos (plačiai), o ne sklaidomos (artumoje). Tolygiai gremėzdika "žiniaskleidė" būtų bent jau tikslesnė.

Net ir bandant suplakti į vieną "žinių tarnybos" du žodžius, būtų sunku rasti patenkinamą išdavą. Nei "žintarba", nei "žiniatarbė" neskamba elegantiškai, jau nekalbant apie tai, kad tai primena elgetos "tarbą", kas, deja, nėra svetima savoka išvengtos spaudos leidėjams... Todėl būtų tiksliau ieškoti trumpo, skambaus ir esmę nusakančio bei plačiai apimančio žodžio, kaip "žinija". Jam panaši "skautija", pavyzdžiui, pilnai apima nuo mažylių iki žilųjų.

Tikiu, jog ne tik bendradarbiai, bet ir skaitytojai būtų dėkingi redaktoriams, jeigu jie suorganizuotų šiuo klausimu per ilgai atidėtą sprendimą.

Vilius Bražėnas
Bonita Springs, FL

Arklys paskambino

Motiejus prekybos reikalais dažnai keliauja. Po ilgesnės kelionės kartą žmona nugirdo, kad jis per miegus mini Salomės vardą.

- Kokią tu ten Salomę per miegus minėjai? - ryte paklausė žmona.

- Arklių lenktynėse ėjau lažybų už arklį, kurio vardas Salomė.

Po kelių dienų jis vėl išvyko ir kelionėje užtruko savaitę laiko. Grįžęs klausia žmoną, ar nėra laiškų.

- Ne, laiškų nėra, bet tas arklys kelis kartus skambino telefonu.

Dėdė Jonas

Vasarvietės užkandinėje sėdi jauna našlė su penkerių metų sūneliu. Vaikas staiga pakilo, priėjo prie skyrium sėdinčio pono ir priešais atsistojęs paklausė:

- Kuo tu vardu, dėdė?

- Jonas...

- Dėdė Jonai, ar tu vedęs?

- Ne, bernuži, nevedęs.

- O ar ilgai čia gyvensi?

- Gal savaitę, dvi...

Vaikas pasižiūrėjo į mamą ir garsiai užklausė:

- Mama, ko dar paklausti?

Sveikinimai

"Rusų turistų grupė keliavo į Vakarų. Ivanovas iš kelionės siuntinėjo atvirukus savo namiškiams Maskvoje. Pirmame rašė: "Sveikinimai iš laisvos Varšuvos", antrame - "Sveikinimai iš laisvo rytinio Berlyno", trečiame, kurį išsiuntė iš Paryžiaus, parašė: "Sveikinimai iš laisvo Ivanovo"...

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS
Jūs galite namuose klausyti gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti:
Darbininko administracijai
9 val. r. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Geriausios kelionės į Pabaltijį
LIETUVA '95
Skambinkit mums dėl kelionių sutvarkymo!
Pigiausios kainos per Finnair ir SAS
Turistinė ir Biznio klasė
- Viešbučiai -
BALTIJOS KRAŠTAI
Prašykite mūsų naujos brošiūros GO BALTIC apie Skandinaviją ir kitus Pabaltijo kraštus.
1 - 800 - 451 - 9511
UNIONTOURS
Isteigta 1931
245 Fifth Ave., Suite 1101, New York, N.Y. 10016
Tel: 212 - 683 - 9500 MEMBER American Society of Travel Agents Fax: 212 - 683 - 9511
Integrity in Travel

atlanta IE, Inc.
800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133
Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.
OCTOBER PICK-UP SCHEDULE
10/3 TUES NEW BRITAIN, CT 11-12noon
NEW HAVEN, CT 2-3 PM
WATERBURY, CT 4-5 PM
10/5 THURS PHILADELPHIA, PA 10-12noon
BALTIMORE, MD 4-5 PM
10/6 FRID KEARNY, NJ 11-12noon
PATERSON, NJ 1-2 PM
10/10 TUES PUTNAM, CT 11-12noon
10/12 THURS NEWARK, NJ 10-11 AM
10/13 SAT BROOKLYN, NY 12-1 PM
10/17 TUES NEW BRITAIN, CT 11-12noon
NEW HAVEN, CT 2-3 PM
WATERBURY, CT 4-5 PM
10/19 THURS PHILADELPHIA, PA 10-12noon
10/20 FRID KEARNY, NJ 11-12noon
PATERSON, NJ 1-2 PM
10/26 THURS NEWARK, NJ 10-11 AM
10/28 SAT BROOKLYN, NY 12-1 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS
New York-Vilnius-New York \$630 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$650 r.t.
One way to Vilnius \$440
FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

PAPIGINTOS KAINOS
ŠI RUDENĮ ir ŽIEMĄ
Į VILNIŲ ir RYGĄ
- Prašome skambinti ir klausti mūsų kainų -
AIREX TRAVEL AGENCY
382 Broad Ave
Leon, NJ 07605
(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)
LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455
TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
□ Dabar siuntiniai pasiekia Lietuvą per naują Klaipėdos konteinerių terminalą.
□ Greitai ir saugiai jūsų siuntiniai pristatomi gavėjams asmeniškai į namus po visą Lietuvą.
□ Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
□ Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25.
□ VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.
Siuntinius rugsėjo ir spalio mėnesiais priimsime šiuose miestuose:
GARDNER, MA rugsėjo 29 d. 4 - 6 val. p.p.
WORCESTER, MA rugsėjo 30 d. 11 - 3 val. p.p.
CAPE COD, MA spalio 4 d. 3.30 - 5 val. p.p.
BROCKTON, MA spalio 5 d. 3.30 - 5.30 val. p.p.
LOWELL, MA spalio 6 d. 12 - 1 val. p.p.
LAWRENCE, MA spalio 6 d. 2 - 3 val. p.p.
NASHUA, NH spalio 6 d. 4 - 5 val. p.p.
WATERBURY, CT spalio 7 d. 9.30 - 10.30 val. ryto
HARTFORD, CT spalio 7 d. 11.30 - 1.30 val. p.p.
NEW BRITAIN, CT spalio 7 d. 2 - 3 val. p.p.
PUTNAM, CT spalio 11 d. 1 - 2.30 val. p.p.
PROVIDENCE, RI spalio 11 d. 4 - 6 val. p.p.
ANTRACITE REGION, PA spalio 13 d.
BROOKLYN, NY spalio 14 d. 12 - 4 val. p.p.
BRIDGEPORT, CT spalio 14 d. 6.30 - 7.30 val. p.p.
NORWOOD, MA spalio 16 d. 5.30 - 6.30 val. p.p.
Smulkesnės informacijos prašome teirautis telefonu:
(617) 269 - 4455

MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE
Ferrante Travel Center
135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650
(800) 654-2432 (201) 592-8780

Kraštotyryninkė Marijona Čilvinaitė (1900 - 1995)

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

– **Generolo Miko Rėklaičio** atminimui. Rugsėjo 15 d. Kaune paminėtos Lietuvos kariuomenės savanorio, Vyčio kryžiaus kavalieriaus, vieno iš 1941 m. birželio 23 d. sukilimo vadovų, divizijos generolo Miko Rėklaičio gimimo 100-osios metinės. Jo atminimui Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, o Vytauto Didžiojo karo muziejuje vyko minėjimas, į kurį susirinko atsargos karininkai, skautai, birutietės, kitų politinių bei visuomeninių organizacijų atstovai. Ta proga muziejuje atidaryta paroda, pasakojanti apie šio garbingo žmogaus ir kariškio gyvenimą.

– **Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų** ministrai susitarė, kaip dalyvis ginčijamą teritoriją Baltijos jūroje, rugsėjo 15 d. pranešė Lietuvos užsienio reikalų ministerija. Ministrų Povilo Gylio ir Valdžio Birkavo vadovaujamos delegacijos Rygoje sutarė dėl pagrindinių politinių ir teisinių principų, kuriais remiantis, bus sprendžiamas Lietuvos ir Latvijos ginčas dėl kontinentinio šelfo ir ekonominės zonos jūroje. Lietuvos ir Latvijos nesutarimai dėl ekonominės zonos Baltijos jūroje, per kuriuos neapsieita ir be griežtų Lietuvos protesto notų, trunka jau kelerius metus. Viena svarbiausių nesutarimo priežasčių yra naftos telkinys Baltijos jūros šelfe, į kurį pretenduoja abi valstybės.

– **"LUKOIL Baltija"** jau valdo dešimtadalį Lietuvos rinkos. Bendroji Lietuvos, Rusijos ir Liuksemburgo įmonė "LUKOIL Baltija", kurios steigėja - Rusijos "LUKOIL" bendrovė, įsikūrusi Mažeikiuose, stato degalines Plungėje, Panevėžyje, Klaipėdoje, Šiauliuose. Pastarajame mieste tai jau bus antroji šios įmonės degalinė. Dar ši mėnesį "LUKOIL Baltija" ketina atidaryti naujai pastatytą degalinę Pasvalyje. Be šių, įvairiose Lietuvos vietose įrengta 10 konteinerinių "LUKOIL Baltijos" degalinių. Iš viso "LUKOIL Baltija" jau užima 10% prekybos naftos produktais rinkos Lietuvoje. Beveik įrengtas ir naujasis "LUKOIL Baltija" administracinis pastatas, įsikūręs netoli bendrovės "Mažeikių nafta".

– **Vyriausybė leido steigti** pirmąjį kredito uniją Lietuvoje. Tai "Vievio taupa". Jos steigėjai yra Vievio paukštyno darbuotojai ir Elektrėnų gyventojai. Būsimoje unijoje jau yra apie 60 pajininkų. Minimalus pajus - 300 litų (75 USD).

– **Bendra Lietuvos ir JAV įmonė OMNITEL** rugsėjo 21 d. pradėjo teikti INTERNET tinklo paslaugas. Duomenų perdavimo tinklo paslaugas OMNITEL pradėjo teikti pernai. Per JAV ryšių kompanijos SPRINT duomenų perdavimo tinklą "SprintNet" klientai gali siųsti ir gauti dokumentus, elektroninį paštą, naudotis faksimiliniu ryšiu, gauti duomenis iš visame pasaulyje esančių duomenų bazių. Šių metų kovo viduryje OMNITEL pradėjo diegti GSM standarto mobilaus telefono ryšio tinklą. Dabar jis jau veikia didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir pagrindiniuose keliuose. Iki kitų metų pabaigos GSM tinklas apims daugiau nei du trečdalius Lietuvos. OMNITEL įkurta 1991 metais. 38 % jos akcijų priklauso JAV kompanijai MOTOROLA, kitos - privatiems asmenims. 51 % įmonės akcijų turi Lietuvos piliečiai.

– **"Tauro" banke** rugsėjo 20 d. įvyko banko prezidento Genadijaus Konopliovo spaudos konferencija. Į šią konferenciją nebuvo įleisti dienraščių "Respublika" ir "Lietuvos aidas" žurnalistai. Genadijus Konopliovas spaudos konferencijoje teigė, kad "Respublikos"

Kraštotyryninkė Marijona Čilvinaitė (1900 - 1995)

Viktoras Gulmanas

Su Marijona Čilvinaitė susipažinau 1978 m. Lukšiuose, Vilkaviškio apskrityje, ekspedicijoje, renkant medžiagą apie Sūdūvą, jos praeitį ir dabartį. Mano dėmesį patraukė įdomi ir šneki porėlė, laidanti vienas kitam replikutes, traukianti kokią nors seną, šiose apylinkėse užrašytą dainą. Atrodė įsimylėjusi porėlė, o tai buvo seni kraštotyryninkai Marijona Čilvinaitė ir Juozas Aidulis.

Čilvinaitė buvo simpatiška moteriškė, erelio nosimi, fotogeniška ir kupina energijos - visi ją vadino mūsų Marijona. Mums būdavo įdomu pasiklausyti, kaip Čilvinaitė savo sodriu balsu prino apie savo pirmuosius žingsnius ir nuotykius kraštotyryniame darbe. Ji įsigijo dviratį ir pirmiausia apvažinėjo savo gim-

tąją Upyną, o po to pasileido ir tolesniais Žemaitijos bei Aukštaitijos keliais. Tais laikais dviratis dar buvo retenybė, ne pigus, todėl kaimo žmonės nepatinkliai žiūrėjo į tą važiuotą panelę, bet paskui apsiprato, atvėrė savo širdis, juoba, kad Čilvinaitė ir tarmiškai mokėdavo kalbėtis.

Pradėjusi darbuotis dar 1931 m., Čilvinaitė, sutvarkiusi savo surinktą medžiagą, bene nuo 1934 m. ją pradėjo skelbti "Gimtajame krašte", "Mūsų senovėje" ir kt. spaudiniuose. Jos tematika buvo plati, ypač etnografinėje srityje: amatai, drabužiai, moterų buitis, paminklų statymo pročiai, liaudies medicina, meteorologija ir t.t.

Galbūt geras liaudies medicinos pažinimas, ieškojimas ko nors naujo, ir leido mūsų Mari-

jonai susilaukti pagarbaus amžiaus - 90 metų. Ir tada ji nepasidavė, užrašydavo į savo užrašų knygutę, tai, kad žmonių atmintyje buvo užsilikę, kad visa tai nepražūtų. Marijona turėjo ryšį ir su įvairių pažiūrų išėiviais, besilankančiais Lietuvoje.

Sunku būtų rasti Lietuvoje kampelį, kur Čilvinaitė nebūtų trumpiau ar ilgiau pabuvojęsi. Jos įnašas į kraštotyrą, yra neįkainojamas. Teko lankyti jos bute Kaune (Maironio 16), susipažinti su rinkiniais, dainų, pasakojimų įrašais, pasiklausyti jos pačios pasakojimų. Daug vertybių ji perdavė mokslo įstaigoms, muziejams.

Ir štai mūsų Marijonos jau nebėr. Ji mirė 1995 m. birželyje Kaltinėnuose, kur ir palaidota netoli savo gimtosios Upynos, kurią taip mylėjo.

Laidotuvėse dalyvavo ir gausus būrys kraštotyryninkų iš visos Lietuvos.

Tebūnie Marijonai Čilvinaitė lengva Lietuvos žemelė, kuriai ji atidavė tiek triūsą ir meilės.

Solistė Elizabeth Hyon dainavo Lincoln Centre, NY

Sekmadienį, rugsėjo 16 d., Lincoln Centre, Alice Tully salėje, NY, įvyko koncertas, kuriame pagrindinę koncerto dalį atliko solistė, sopranas Elizabeth Hyon. Šalia jos, programos atlikime dalyvavo fleitistė Ja-Min Choi, pianistė Ji-Hyun Cho, smuikininkė Sung-Eun Kim ir "Golden Ensemble".

Korėjiečių kilmės solistė Elizabeth Hyon, newjorkiečiams nėra svetima. Ypač ją gerai pažįsta Apreiškimo parapijos parapičiai. Mat, ji jau net šešiolikti metai, kai gieda tos parapijos bažnytiniame chore. Ji atlieka ir solo partijas ir pasireiškia kaip solistė, o 1988 m. Apreiškimo parapijos didžiojoje salėje surengė savo dainų recitalį, kurį specialiai skyrė lietuviams. Tame recitalyje padainavo ir porą lietuviškų dainų.

Koncertą pradėjo keturiolikametė fleitistė Ja-Min Choi, pa-

redaktoriui Vitui Tomkui pasamdytos grupuotės sumokėjo pinigų už įvairaus melo spausdinimą. Kaip žinia, "Respublika" atskleidė, kad Konopliovas nesumokėjo mokesčių už pernai rugpjūtyje deklaruotus daugiau kaip 15 mln. litų (apie 4 mln. USD). Valstybei nesumokėtų mokesčių suma yra apie 3 mln. litų. Valstybinė mokesčių inspekcija įpareigojo išieškoti iš "Tauro" banko mokesčius ir nubausti deklaraciją priėmusius pareigūnus.

grodama švelnų ir melodingą Mercadante - "Concerto for Flute". Po to, sopranas Elizabeth Hyon, padainavo tris Schumann, dvi Schubert nesudėtingas dainas ir Schubert plačiai žinoma "Ave Maria".

Solistei leidžiant pailsėti, teko maloniai pasidžiaugti pianistės Ji-Hyun Cho atliktu, gan nelengvu, didelės pirštų technikos pareikalaujančiu Chopin kūriniu - Scherzo No. 1 in B minor. Pianistei pavyko puikiai nugalėti stulbinančiai greitais kūrinių vietos, o lėtose dalyse ji buvo švelniai dainuojanti.

Grįžusi į sceną Elizabeth Hyon padainavo keturias jos tautiečių: Dongsun Chae, Sungtae Kim, John Hyun ir vieno nežinomo autoriaus dainas.

Pirmąją programos dalį užsklendė smuikininkė Sung-Eun Kim su Bartok - Concerto for Viola.

Antrąją programos dalį pradėjusi Elizabeth Hyon, padainavo po vieną Gershwin ir T. Moore kompozicijas.

Sekė kiek ilgesnė, nežinomo kompozitoriaus kompozicija "Greensleeves", aranžuota Mae Won Shin ir J. Pachelbel "Canon". Penkios fleitistės atliko "The Golden Ensemble".

Koncerto pabaigai E. Hyon pagiedojo nelengvus, gero balsinio pasiruošimo ir vidinės išraiškos iš atlikėjo pareikalaujančius, Mozarto - "Laudams te",

"Et incarnatus est" ir, kolartūrinėmis gaidomis išpuošta, "Aleliuja".

Žvelgiant į šį Elizabeth Hyon koncertą, aiškiai galima matyti, kad ji į jį yra įdėjusi daug darbo. Tačiau, ji su savo šaltoka, ramia, beveik be jokio judesio (nenorėčiau sakyti - nuobodžia) scenoje laikysena, nepajėgė užmegzti šiltesnio ryšio su klausytojais. Jai trūkdė sceninės patirties stoka. Gi, pats didžiausias jos priešas - Alice Tully Hall. Solistei, turinčiai ribotą balso pajėgumą, ta salė buvo per didelė (salėje randasi 1098 sėdimos vietos). Klausytojai, o jų tarpe ir grupelė lietuvių, laikėsi santūriai, neparodydami didesnio susižavėjimo. Kiek geresni plojimai pasigirdo tik tuomet, kada solistė padainavo du "bisus" - operų arijas.

Solistei Elizabeth Hyon ir kitiems programos atlikėjams, nors programoje nebuvo pažymėta (!) akompanavo Jorge Martin.

p.palys

Los Angeles, CA

Šv. Kazimiero parapijos rudens balius

Tarp visų renginių šiame rudens veiklos cikle išsiskiria parapijos rudens balius. Kai sakome parapijos, tai reiškia - visų, nes parapija yra visų namai. Parapijos rudens balius įvyks sekmadienį, spalio 22 d., viršutinėje parapijos salėje.

Gardžius valgius paruoš prityrusi šeimininkė Antanina Uldukienė.

Meninę programos dalį pažadėjo paruošti muz. Viktoras Ralys. Atrodo, kad į programą bus įtraukta naujų muzikinių talentų.

Ta proga turėsime ir loteriją. Loterijos pelnas skiriamas parapijos pastatų nudažymo išlaidoms sumažinti.

Skautų šventė

Š. m. spalio 29 d., sekmadienį, po lietuviškų pamaldų Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyks Skautų metinė šventė.

Atsisveikinus su Teofilija Vaičiūniene

Rugsėjo 9 dieną, eidama 97-uosius metus, mirė aktorė Teofilija Vaičiūnienė. Būsimoji rašytojo Petro Vaičiūno žmona Teofilija Dragūnaitė - Vaičiūnienė gimė 1899 metų sausio 10 dieną Aukštakalnyje netoli Varėnos. Petrograde mokėsi vaidybos meno, lietuvių klubo scenoje debiutavo Hermano Zudermano "Joninėse". Nuo 1920 metų rudens - lietuviško profesionalaus teatro susikūrimo - Teofilija Vaičiūnienė vaidino Kaune, vėliau Vilniuje. Sukūrė apie 100 vaidmenų. Jos vaidybai buvo būdingas ryškus vidinis temperamentas, švelnus lyrizmas, ji mokėjo labai jautriai atskleisti savo herojų vidinį pasaulį. Teofilija Vaičiūnienė yra parašiusi ir išleidusi dvi atsiminimų knygas - "Scena ir gyvenimas" (1975) ir "Literatūros ir meno pasaulyje" (1986). Trečiąją knygą - "Trys mūzos po vienu stogu" - žada išleisti "Scenos" leidykla. Teofilija Vaičiūnienė spaudoje yra paskelbusi daug straipsnių apie įdomiai ir prasmingai nugyventą meta, sutiktus žymius žmones. Iki pat paskutiniųjų dienų velionė gyveno aktyvų gyvenimą, mėgo bendrauti, brandino naujus kūrybinius sumanymus. Teofilija Vaičiūnienė palaidota Antakalnio kapinėse Vilniuje. **AGEP**

Kandidatai žurnalisto premijai

Lietuvių Fondas nuo 1970 metų yra paskyręs visą eilę kultūrinių premijų. Jas skirsto JAV LB Kultūros taryba, jos pakviestos komisijos. Viena iš tų \$1,000 premijų yra mūsų išėivijos spaudoje besireiškiančio žurnalisto premija. Šių metų žurnalisto premijos paskyrimą JAV LB Kultūros taryba pavedė ilgalaikiams Lietuvių žurnalistų sąjungos JAV nariams: Broniui Juodeliui ir buvusiems žurnalisto premijos laureatams Antanui Juodvalkiui ir Juozui Žygui, jiems sudarant premijos skyrimo komisiją.

Žurnalisto premijos kandidatais gali būti visi išėivijos lietuviškos spaudos benradarbiai, žurnalistiniai, redakciniai darba dirbantieji asmenys, dar nepremijuoti, gyvenantys Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Kandidatus komisijai pristatyti gali bet kuris išėivijos lietuviška spauda skaitantis asmuo. Pristatant kandidata reikalinga prie vardo, pavardės, adreso, telefono pridėti jo/jos žurnalistinės veiklos santrauką ir motyvus, kodėl jis ar ji vertas-ta žurnalisto 1995 metų premijos.

Premijos kandidatų pristatymas turi būti atliktas iki 1995 m. spalio mėn. 15 d. (pagal pašto antspaūdą). Pristatymus siųsti Broniui Juodeliui, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Dėl informacijos skambinti vakarais tel. (708) 986 - 1613.

Bronius Juodelis
Komisijos pirmininkas

JAV LB Kultūros Tarybos Spaudos Vajus rugsėjo mėnesį
Atpiginta metinė "Darbininko" prenumerata tik \$20 pirmiem 60 nauju prenumeratorių. Reguliari metinė prenumerata - \$30 už 50 laikraščio egzempliorius.

Skaitytojo vardas, pavardė.....
Adresas .....

Sponsorai: Lietuvių Fondas ir savitraštis "Darbininkas".
Prenumeratas kartu su kuponu siųsti adresu:

DARBININKAS
341 Highland Blvd
Brooklyn, NY 11207

A.† A. SOFIJAI SAVICKIENEI

mirus, jos artimiesiems reiškia gilią užuojautą ir drauge liūdi

Sofija Plechavičienė

A.† A. VYTAUTO R. KONCĖS

laidotuvėse ir palydėjo į kapus. Dėkojame Tėv. Pranciškui Giedgaudiui, OFM, ir Broliui Pranciškui Malukui, OFM, už maldas atsisveikinime ir kapinėse. Dėkojame užprašiusiems mišias: Lietuvių katalikų moterų kultūros draugijos visoms narėms; Švilpų šeimai iš Arkansas, Emilijai ir Janei Vileniškytėms Rokiškyje, Lietuvoje. Dėkojame Misevičių šeimai iš Pensilvanijos už apsilankymą ir gėles.

Nuliūdę tėvai: Alfonsas ir Marija

A.† A. VYTAUTUI KLIGIUI

mirus, žmonai Valerijai, dukroms - skautėms: Ramunei, Rasai ir Gailutei, broliui Stasiui, mamytei, ir visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią ir gilią užuojautą.

Lietuvių Skautų Sąjungos
Atlanto Rajono Seserija ir Brolija

A.† A. VYTAUTUI KLIGIUI

iškeliavus iš šio pasaulio, nuoširdžiai užjaučiame žmoną Valeriją, dukras: Ramunę, Rasą ir Gailutę, brolių Stasį, mamytę ir visus gimines bei artimuosius ir kartu liūdime.

Lietuvių Skautų Sąjungos
New Yorko Neringos ir Tauro Tuntu skautės ir skautai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 71712.107@compuserve.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Kultūros Židinyje rugsėjo - spalio mėn. bus šie renginiai:
rugsėjo 30 d. - spalio 1 d. - "Blusų" turgus; rengia Lietuvos Atletų klubas;
spalio 7 d. - Virginijos Bruožytės koncertas; rengia Lietuvos Fondas.

Jadvygai Matulaitienei pagerbimą rengia Lietuvos Katalikų Moterų Kultūros draugija š. m. spalio 15 d. 1 val. p.p. Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY.

Buvęs Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis su ponija dalyvavo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 65-tame seime, kuris vyko praėjusį savaitgalį Clevelande. Ambasadorius sveikino seimą ir banketo metu pasakė turiningą kalbą. Iš mūsų apylinkės, be jo, seime dar dalyvavo SLA sekretorė Genovaitė Meiliūnienė, SLA išdininkė Loreta Stukienė, SLA Centrinės 126 kuopos pirmininkas Kęstutis K. Miklas ir SLA 38-tos kuopos pirmininkė Salomėja Narkelūnaitė.

Odettė Miklaševičiūtė, Vilniaus Dailės akademijos studentė, Henriko ir Kęstučio Miklų giminaitė, laimėjo pirmą vietą Baltijos krastuose įvykusiame tarptautiniame dailės konkurse ir gavo stipendiją studijuoti dvejus metus kompiuterinę grafiką Pittsburgh Dailės institute. Ji jau yra atvykusi į Ameriką ir studijas pradės spalio 2 dieną.

Magdalena Ulėnienė, ilgai gyvenusi New Yorko artumoje, išsikelia gyventi pas savo dukrą Birutę Klionienę į Los Angeles, CA. LMK Federacijos New Yorko klubas rugsėjo 27 d. pas levo Jankutę Woodhavene jai rengia išleistuves. M. Ulėnienė buvo uoli visuomenininkė, lankė lietuviškus renginius. Čia gyventi lieka jos sūnus dr. Jonas Ulėnas.

Gerimantas Penikas praėjusią savaitę grįžo iš Lietuvos, kur prabuvo porą mėnesių. Dabar atsidėjęs ruošia vaizdajuostę apie tautinių šokių mokytojos Jadvygos Matulaitienės gyvenimą ir veiklą New Yorke. Vaizdajuostė bus rodoma J. Matulaitienės pagerbimo pietų metu spalio 15 d. Kultūros Židinyje.

Prel. prof. Antanas Rubšys, Šv. Rašto dėstytojas Manhattan College, Riverdale, NY, ir Šv. Rašto vertėjas į lietuvių kalbą, to paties Šv. Rašto reikalais spalio 17 d. išvyks į Lietuvą. Į New Yorką grįš lapkričio 10 d.

Kun. dr. Kornelijaus Bučmio, OFM, dabartinis adresas: Franciscan Monastery, P. O. Box 980, Kennebunkport, ME 04046.

Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės metinis seimas įvyks š. m. spalio mėn. 9 - 10 d. Nekalto Prsidėjimo vienuolijos patalpose, Putnam, CT.

Kun. Vald. Cukuras, Kunigų Vienybės C. valdybos sekretorius, primena, kad ALKOS patalpose yra iš Lietuvos gauta nauja Šv. Rašto N. Testamento laida. Taip pat ten gaunamas 1995 metų Katalikų Kalendorius - Žinynas, kuriame yra sudėti Lietuvos ir užsienyje gyvenančių kunigų adresai. Šiuos leidinius galima užsisakyti rašant: Rev. R. Krasauskas, Matulaitis Nursing Home, Putnam, CT 06260.

LMK Federacijos New Yorko klubo susirinkimas buvo rugsėjo 13 d. klubo narės Jadvygos Laucevičienės namuose Woodhavene. Drauge tai buvo ir pabendravimas su SLA 99 kuopa, nes klubo narės drauge yra ir tos kuopos narės. Dalyvavo SLA gen. sekretorė Genovaitė Meiliūnienė ir kuopos pirmininkė Liucija Paknienė. Susirinkimui vadovavo moterų klubo pirmininkė Marija Žukauskienė. Dalyvavo ir dvi tolimos viešnios: iš Australijos Aleksandra Vingienė, atvykusi pas savo giminaitę Eleną Žukienę, ir iš Lietuvos atvykusi Jūratė Tamošaitytė, mūsų žinomo fotografo Liudo Tamošaičio anukė, kuri jau grįžo į Lietuvą. Susirinkime daugiausia kalbėta apie galimybes surengti solisto Danieliaus Sadausko koncertą. Jis yra atvykęs iš Lietuvos, koncertavo Chicagoje. Paašikėjo, kad jis išvyks spalio 7 d. atgal į Lietuvą. Iki jo išvykimo visi savaitgaliai jau užimti Kultūros Židinyje. Taip nuo solisto Danieliaus Sadausko koncerto rengimo buvo atsisakyta. Po susirinkimo visos dalyvės pasivažiavo, pakalbėjo. Vaišės buvo suneštinės. Tai buvo pirmas jų susitikimas po vasaros atostogų.

Virginija Bruožytė koncertuos Kultūros Židinyje

Lietuvių Fondas, kurio igaliotinė New Yorke yra Lilė Milukienė, tęsdamas savo ilgametę tradiciją, Lėšų telkimo vajuos proga ir šiemet rengia koncertą, kuris įvyks š. m. spalio 7 d., 7 val. vak. Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY. Koncerto programą išpildys jauna, kylanti operos žvaigždė Virginija Bruožytė - Muliolienė, sopranas. Šiuo metu ji dainuoja Clevelando Lyric operoje. Jai akompanuos Michael Borowiz, Clevelando Lyric operos profesionalus akompaniatorius.

Virginija yra gimusi Australijoje, lietuvių šeimoje. Melbourne universitete studijavo muziką ir balsą, o Clevelando Institute of Music gavo Master's degree balso studijose. Tame pačiame institute yra laimėjusi visą eilę premijų: Max Berman Voice Award, Alice Stephens Memorial Scholarship Award ir kt.

Du metus stažavosi Clevelando Lyric operoj, o dabar ten pat jau atlieka pirmajies roles įvairiose operose, kaip pav. Carmen, Orpheus ir Euridice, Candide, ir kt.

1986 m., drauge su savo broliu dainuodama "Svajonių aidų" grupėje, su koncertais yra aplankiusi daug Amerikos ir Kanados vietovių. Šie koncertai padėjo sutelkti pinigų PLB Jaunimo Kongresui.

Vėliau yra koncertavusi St. Petersburg, Detroit, Clevelande, Melbourne ir kt. Publika visur buvo labai šiltai sutikta.

Virginija Bruožytė yra jauna,

Solistė Virginija Bruožytė-Mulionienė

gražaus balso, daug žadanti operos solistė. Lietuvių Fondo vardu visi didžiojo New Yorko lietuviai yra kviečiami jos pasiklausti, po programos su soliste pabendrauti ir tuo pačiu paremti Lietuvos Fondą.

Po programos aukas Lietuvos Fondui bus galima įteikti Lietuvos Fondo igaliotinei New Yorke Lilei Milukienei.

Koncerto Rengimo Komitetas

Aušros Vartų parapijos metiniai rudens pietūs bus sekmadienį, spalio 15 d. po 11 val. sumos, 1 v. p. parapijos salėje. Bus pietūs iš kelių patiekalų ir įvairi atgaiva. Taip pat veiks gausi loterija. Šie pietūs yra ypatingi, nes per juos bus paminėtas parapijos 90-tas jubiliejus. Ruošiama programos knygutė su parapijos istorija bei rėmėjų skelbimais. Suaugusiems auka - \$25, vaikams - \$15. Klebonas kun. dr. Eugenijus Savickis ir parapijos taryba nuoširdžiai kviečia visus dalyvauti ir paremti parapiją, kuriai (kaip ir 90 metų žmogui) vis reikia nuolatinio remonto. Dėl informacijos skambinti: (212) 255 - 2648.

Vyskupo P. Baltakio, OFM, veikloje

Spalio 4 - 7 d. - Šv. Tėvas J. Paulius II New Yorke.
Spalio 8 - 9 d. - Lietuvos Kat. Religinės Šalpos metinis susirinkimas Putnam, CT.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims rugsėjo 30 dieną, šeštadienį, nuo 12 iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Dėl siuntinių paėmimo iš kitų vietovių žiūr. skelbimą 6 psl. Jokių muitų nėra. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovai siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose spalio 14 d., šeštadienį, nuo 12 iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis gali paimti siuntinius iš namų. Dėl siuntinių paėmimo iš kitų vietovių, žiūr. skelbimą 6-tame psl.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta "Darbininko" nr. 29, aukojos:

Stasys ir Angelė Račiai, Milton, MA - 50 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Lietuvių Atletų Klubas rengia ir visus atsilankyti kviečia į BLUSŲ TURGŲ

š. m. rugsėjo 30 ir spalio 1 dienomis
nuo 10 val. iki 5 val. popiet
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.
Vys įvairiausių prekių išpardavimas.
Bus galima pasivažinti lietuvišku maistu ir atgaiva, bus namie keptų pyragų, pyragaičių ir kavos
- Įėjimas nemokamas -
Savo apsilankymu paremsite Lietuvos Atletų veiklą

SKELBIMAI

Siūlo darbą

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimos. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. (sk.)

leško

Ieškau pusseserės Danutės Ramo, Marytės Bendor - Matulaitytės ir Albino Bendor dukros. Ji pati arba žinantieji apie ją prašomi rašyti: Rasa Dikavičienė, Pamėnkalnio 15/6 - 25. Vilnius 2001, Lithuania. (sk.)

Paslaugos

TALPINTUVAI Į LIETUVĄ siunčiami kas savaitę. Siuntiniai, maisto siuntiniai, komercinės siuntos laivu arba oru - air cargo. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje 203 232-6600. (sk.)

Parduodamos knygos

Fighters for Freedom - Lithuanian Partisans Versus the U.S.S.R. - by Juozas Daumantas. Tai svarbi anglų kalba knyga, nes autorius (tikra pavardė Juozas Lukša) pats buvo partizanų vadas, dalyvavęs įvairiuose žygiuose; aprašo 1944 - 1947 metų partizanų operacijas. Jis net prasimuša į Vakarų, pasiekia Vokietiją ir Prancūziją, atneša daug žinių. Čia pasirošia tolimesniam partizaniniam karui. Vėl lėktuvu grįžta į Lietuvą ir ten išduotas neužilgo žūva. Lietuviškai šios knygos išleistas kelios laidos. Angliškai išleista ši antroji laida. 279 psl., minkštasis viršelis. Gaunama "Darbininko" administracijoje. Kaina 10 dol. su persiuntimu. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekij \$130 rašyti "Lietuvos aidu" vardu ir siųsti JAV igaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Dėkojame

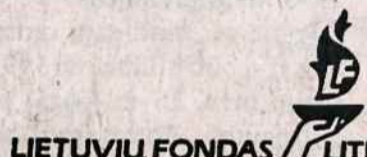
Antanas Bobelis, Massapequa Park, NY, kasmet paremia "Darbininką" didesne auka. Rugsėjo 4 d. jis apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą "Darbininkui".

"Darbininko" laikraštis, švėsdamas savo 80 metų sukaktį, skelbia atvirus novelės ir straipsnio konkursus
Novelės konkursas - lyrine tema "Laiškas draugei, draugui iš Tėvynės ar užjūriui". Straipsnio konkursas religine tema "Ko rūpintojėlis laukia iš mūsų".

Kiekvienam iš konkursų atskirai yra paskirtos sekančios premijos:
I-a premija 300 dol.
II-a premija 100 dol.
Dvi trečios po 50 dol.
Laikas iki konkurso pabaigos: lapkričio 1 d. pašto antspaudo data ant gauto konkursui voko.
(pilnos konkursų sąlygos rugsėjo 15 d., Nr. 35, 7 psl.)
Vertinimo komisija kūrinių egzempliorių dalyvams negrąžina.
Siųsti šiuo adresu:
"Darbininko" novelės arba straipsnio konkursas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Už kiekvieną auką nuoširdžiai dėkojame.
Darbininko Administracija

Skubėkite! Tik 60-čiai pirmųjų naujų skaitytojų sumažinta metinė prenumerata iki \$20!
(žiūrėkite skelbimą 7-ame psl.)

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION, INC.

visus maloniai kviečia atsilankyti į

KONCERTA,

kuris įvyks š. m. spalio mėn. 7 d., 7 val. vak.
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Programoje:

Virginija Bruožytė, sopranas

Michael Borowitz, akompaniatorius

Abu menininkai yra Clevelando Operos žvaigždės. Po koncerto prie kavos ir pyragaičių pabendrausime ir susipažinsime su menininkais.

Auka - 10 dol. Bilietai bus gaunami prie įėjimo.

Iš anksto bilietus platina:

Vida Jankauskienė (718) 849-2260 (namų),

(718) 947-2434 (darbo);

Lilė Milukienė (516) 681-6172

Savo dalyvavimu prisidėsite prie Lietuvos Fondo Lėšų telkimo vajuos, kuris vyksta nuo rugsėjo 1 d. iki gruodžio 31 d.

Rengimo Komitetas